

Rebecca Flakstad Hebnes

Distriktssenteret som distriktspolitisk virkemiddel

- En analyse av rollen som premissleverandør

Masteroppgave i Offentlig administrasjon og styring

OsloMet – storbyuniversitetet

Handelshøyskolen

Fakultet for samfunnsvitenskap

Forord

Denne masteroppgaven markerer slutten på mastergraden min i Offentlig administrasjon og styring ved OsloMet – storbyuniversitetet. Det har vært noen interessante og utrolige lærerike år, men en krevende prosess preget av koronapandemien, svangerskap og mammapermisjon. Men jeg kom i havn.

Jeg ønsker å rette en stor takk til veilederen min, Inger Marie Stigen, som har kommet med uvurderlig veiledning og motivasjon på veien. Tusen takk. Din støtte gjennom prosessen har betydd mye.

Takk til familie og venner som har hatt troen på meg underveis, og som har stilt opp for å gjøre hverdagen litt lettere.

En spesiell takk rettes også til min kjære mann, Fredrik, som alltid står støtt ved min side og har troen på meg, og som stiller opp som sparringspartner og korrekturleser.

Ikke minst, en takk til mine søte små, Louise Oline og Alfred, som sørger for noen herlige avbrekk i en hektisk periode.

Rebecca Flakstad Hebnes

Ski, mai 2023

Sammendrag

Denne masteroppgaven omhandler Distriktssenteret sin rolle som distriktspolitisk virkemiddel, og hvordan de fungerer som en premissleverandør opp mot den nasjonale politikken.

Offentlig politikk handler om hva myndighetene gjør eller velger å ikke gjøre, og disse valgene er i stor grad basert på råd og kunnskap fra andre aktører. Aktørene som er med på å påvirke politikkkutformingene innenfor et bestemt politikkområde kan sies å inngå i undersystem, der flere ulike aktører er med på å sette premissene for politikkkutformingene. Videre har begrepet kunnskapsmegler, innenfor det politiske rådgivende system, de siste tiårene blitt mer og mer aktuelt i henhold til å løse komplekse problemene ved å bygge bro mellom kunnskap og politikk. Sett i lys av disse teoriene som omhandler politikkkutforming vil oppgaven ta for seg en analyse av Distriktssenterets rolle innenfor distriktspolitikk gjennom følgende problemstilling:

«Hvordan utøver Distriktssenteret sin rolle som kompetansepartner og premissleverandør i distriktspolitikk?»

Dette spørsmålet er forsøkt besvart gjennom en dokumentanalyse ved å analysere fire større, prioriterte prosjekter som Distriktssenteret har hatt en rolle i. For å kunne gi svar på den overordnede problemstillingen har analysen av hvert prosjekt tatt for seg et sett med underspørsmål som omhandler Distriktssenterets oppgaver, og påvirkningen på deres rolle som følge av ulike regjeringskonstellasjoner.

Mine funn viser at Distriktssenteret i hovedsak synes å fungere som en kunnskapsmegler, men at autonomien i denne rollen synes å svekkes som følge av endringen i regjeringskonstellasjon. Videre synes deres rolle som premissleverandør mot den nasjonale politikken å være mest fremtredende i form av å påvirke den lokale politikken, og således indirekte påvirke den nasjonale politikkkutformingene.

Abstract

This Master's thesis is about the Norwegian Centre of Competence on Rural Development as a policy tool, and an analysis of their policy influence on the national policy.

Policy formulation regards what the government chooses to do or not do, and these choices are largely based on advice and knowledge from other actors. The actors that influence the policy formulation process within a certain area of politics can be said to be part of a subsystem, where several different actors can be said to have influence over the policy formulation.

Recently there has emerged a trend of more evidence-based policymaking and the role of the knowledge broker has become more widely discussed the last decade, as an actor within the Policy advisory system that seeks to serve as an intermediary between the knowledge producers and the proximate decision makers.

In light of these theories related to the policy process the thesis will analyze the role of the Norwegian Centre of Competence on Rural development within rural area politics by the following research question: How does the Centre of competence on rural development exercise its role as a competence partner and policy influencer in the rural area politics?

Through a document analysis related to four larger, prioritized projects where the Norwegian Centre of competence on rural development were involved, the research question will be sought answered. In order to answer the main research question a set of sub-questions that related to the Centre's tasks within the projects and the influence on their role from different political administrations.

My findings show that the Norwegian Centre of competence on rural development mainly seems to act as a knowledge broker, but the autonomy of the role seems to weaken based on the change in the political administration. Further, they're role as a policy influencer towards the development of national rural area politics seems to be most eminent in terms of affecting the rural area politics locally, and hence indirectly affecting the national policy formulation on rural area politics.

OsloMet – storbyuniversitetet, Fakultet for samfunnsvitenskap

Oslo 2023

Innholdsfortegnelse

Forord	2
Sammendrag	3
Abstract	4
Figurer	7
Tabeller	7
1 Innledning.....	8
1.1 Om Distriktssenteret.....	11
1.2 Oppgavens struktur	12
2 Teoretisk rammeverk.....	13
2.1 Offentlig politikk og Politikktutforming.....	13
2.1.1 Virkemidler	14
2.1.2 Premissleverandør.....	15
2.2 Politisk rådgivende system.....	16
2.2.1 Lokalisering.....	17
2.3 Kunnskapsmegler.....	18
3 Metode	20
3.1 Datamateriale og valg av prosjekter	20
3.1.1 Datamateriale	20
3.1.2 Valg av prosjekter	21
3.2 Dokumentanalyse	23
3.3 Operasjonalisering av begrepene.....	24
3.3.1 Beslutningstaker	24
3.3.2 Kunnskapsmegler	24
3.3.3 Kunnskapsprodusent	25
3.4 Analyseprosessen	25
3.5 Reliabilitet og validitet	27
3.5.1 Reliabilitet.....	27
3.5.2 Validitet	28
3.5.3 Metodekritikk	29
4 Empiri	30

4.1	Virksomhetsinstruks	30
4.2	Prosjekter under Stoltenbergs andre regjering	30
4.2.1	Bolystprogrammet (2009-2013)	31
4.2.2	Lokal samfunnsutvikling i kommunene (LUK) (2010- 2014).....	33
4.3	Prosjekter under Solberg - regjeringen.....	36
4.3.1	Byregionprogrammet (2014-2018).....	36
4.3.2	Kommunereform (2014 – 2020).....	39
4.4	Oppsummering av funn	42
5	Analyse og diskusjon	43
5.1	Politisk rådgivende system.....	43
5.1.1	Beslutningstaker	43
5.1.2	Kunnskapsmegler	45
5.1.3	Kunnskapsprodusent	50
5.2	Premissleverandør og kompetanseorgan	53
5.2.1	Distriktssenteret som premissleverandør	55
6	Oppsummerende konklusjon	56
7	Videre forskning	57
8	Referanser	58

Figurer

Figur 1: Aktørene i det politisk rådgivende systemet	17
Figur 2. Distriktssenterets roller i et utvidet politisk rådgivende system	55

Tabeller

Tabell 1. Oppsummerende funn fra Bolystprogrammet	33
Tabell 2. Oppsummerende funn fra LUK-satsningen.....	36
Tabell 3. Oppsummerende funn fra Byregionprogrammet.....	38
Tabell 4. Oppsummerende funn fra Kommunereform.....	41
Tabell 5. Oppsummering av funn fra alle prosjektene	42

1 Innledning

Det er en felles politisk enighet i Norge på at landet ønsker levende, attraktive lokalsamfunn og vi vet at verdiskapningen er høy i distriktene. Det er blant annet her Norge har naturressurser som gir vekstgrunnlag for hele landet (Meld. St. 5 (2019-2020), s. 69).

Distriktene er levende deler av et større norsk mangfold, og vi trenger distrikt og lokalsamfunn, men det er ikke ønskelig å regulere direkte hvor folk skal bo. Mange distrikter er preget av en reduksjon i folketallet, og i takt med at unge flytter ut, så blir gjenværende eldre. Dermed blir det ikke en bærekraftig bosetting eller en reproduksjon i distriktene (NOU 2020: 15, s. 181).

Myndighetens mål for distrikts- og regionalpolitikken er «regional balanse gjennom vekstkraft, likeverdige levekår og bærekraftige regioner i hele landet» (Regjeringen, 2022). For å forsøke å nå dette målet er blir det brukt en rekke virkemidler som i hovedsak dreier seg om å forsøke å øke bosettingen i distriktene. Distriktspolitiske virkemidler har vært på dagsorden siden 1960-tallet, og omfanget av de ulike virkemidlene i dag er både komplekse og sammensatte. De omhandler både den brede sektorpolitikken og den målrettede politikken mot distriktene. Denne masteroppgaven omhandler Kompetansesenter for distriktsutvikling, omtalt som Distriktssenteret, som er et av virkemidlene som går under den målrettede politikken (Prop. 1 S (2021-2022), s. 160).

Kompetansesenteret for distriktsutvikling ble opprettet i 2008, og er et ordinært statlig forvaltningsorgan som er tilknyttet Kommunal- og distriktsdepartementet. Bakgrunnen for opprettelsen var at det i Stortingsmelding «Hjarte for heile landet» (Meld St. 21 (2005-2006), s. 63) ble redegjort for at der var behov for et kompetanseorgan som kunne drive med systematisk arbeid og samle opp og spre erfaringer og kunnskap om virkningene av ulike prosjekter til kommuner og fylkeskommuner.

Fra oppstarten i 2008 og frem til i dag har Distriktssenteret jobbet med å styrke mindre kommuner og regioner sin evne til å utvikle attraktive og vekstkraftige lokalsamfunn (Distriktssenteret, u.d. - d). Dette gjør de ved å formidle kunnskap fra praktiske erfaringer og forskning (Distriktssenteret, u.d. - d). Ved opprettelsen av Distriktssenteret blir det også lagt til grunn at de skal ha en nytte for sentrale styresmakter (Meld St. 21 (2005-2006), s. 63), og i

tildelingsbrevene som de mottar fra departementet blir deres rolle også omtalt som at de skal være en premissleverandør og kompetansepartner som kommer med faglige innspill til den nasjonale utviklingen av distriktpolitikken (KRD, 2011; 2012; 2013a; KMD, 2013b; 2015a).

Det å inneha en rolle som premissleverandør tilsier at man vil være med på å sette premisser for noe, eller ha innflytelse på noe. Innenfor politikktutforming kan en premissleverandør sies å være aktører som inngår i undersystemer og antas å ha en innvirkning på utformingen av offentlig politikk (Vabo et al., 2020, s. 44). Ekspert, eller kompetanseorgan, inngår som en del av undersystemet til et politikkområde i kraft av den kunnskapen de kan tilby offentlige myndigheter, imidlertid kan deres rolle ofte være litt uklare (Vabo et al., 2020, s. 44).

Politikktutforming har siden 1990-tallet blitt stadig mer kunnskapsbasert, hvor myndigheter i større grad har investert betydelige ressurser for å øke og organisere kunnskapens rolle og bruken av denne i politikktutforming (MacKillop & Downe, 2023, s. 23). Og med denne trenden har vi også sett fremveksten av kunnskapsmeglere, et bindeledd mellom kunnskap og politikk. Det har blitt antydning at for å løse de komplekse problemene i dagens samfunn, så må forskerne ta på seg nye roller som binder sammen produksjonen av kunnskap og bruken av kunnskap (Turnhout et al., 2013, s. 354). Helsesektoren er et eksempel på en sentral sektor som har hatt behov for en kunnskapsmegler rolle, her er det et økende behov for å binde sammen forskningsresultatene og bruken av disse for pasienter (Meyer, 2010, s. 120). I tillegg ser man behov for en meglersrolle til komplekse problemer som f.eks. klimaendringer og tap av biologisk mangfold (Turnhout et al., 2013, s. 354).

Et politisk rådgivende system, eller «Policy advisory system», søker å analysere forholdet mellom kunnskap og politikk gjennom ulike aktører. I et politisk rådgivende system blir politiske råd tenkt som en markeds plass som i hovedsak består av tre separate komponenter; tilbud av politiske råd som er kunnskapsbaserte, etterspørsel av politiske råd fra beslutningstakere, og et sett med meglere som har som rolle å matche og tilpasse tilbud og etterspørsel (Craft & Howlett, 2013, s. 188).

Politiske rådgivende systemer befinner seg i nærmest alle politikktutformingsprosesser og beslutningsprosesser hvor regjeringen mottar råd (Craft & Howlett, 2013, s. 187), og internasjonalt er det rikelig med litteratur på organiseringen og dynamikken innad i et

politisk rådgivende system (Brans & Timmermans, 2022, s. 8). Hittil er det politisk rådgivende systemet i Norge ikke blitt grundig undersøkt med tanke på hvordan det fungerer, hvem som er involvert og hva som påvirker det (Brans & Timmermans, 2022, s. 229). Dette understreker også Bleiklie og Michelsen (2022, s. 229) gjennom deres forskning, hvor de har måtte hatt andre kilder for å nærme seg temaet.

Som offentlig organ er Distriktssenteret en ytre etat under Kommunal- og distrikts departementet, og blir styrt gjennom tildelingsbrev fra departementet. Det vil si at det er departementet som setter forventningene og presiserer Distriktssenterets oppgaver og mål per år gjennom tildelingsbrevene (Regjeringa.no, u.d. - c). Siden opprettelsen i 2008 har Distriktssenteret blitt styrt av ulike politiske regjeringer, der det er allment kjent at disse regjeringene har hatt ulike prioriteringer i utøvelsen av den nasjonale distriktpolitikken.

I kontekst av at Distriktssenteret er opprettet for å være et kompetanseorgan og premissleverandør, er det interessant å se nærmere på deres rolle med en tilnærming til det politisk rådgivende system. Rollen skal belyses gjennom en dokumentanalyse, hvor fire ulike prosjekter, fordelt på to regjeringsperioder, blir analysert.

Med utgangspunkt i det omtalte teoretiske rammeverket innenfor politikktutforming vil denne oppgaven analysere Distriktssenterets virksomhet gjennom følgende problemstilling:

Hvordan utøver Distriktssenteret sin rolle som kompetansepartner og premissleverandør i distriktpolitikken?

For å belyse denne rollen og svare på problemstillingen i lys av de analyserte prosjektene vil jeg ta for meg følgende underspørsmål knyttet til Distriktssenteret:

- Hvilke oppgaver blir de tillagt gjennom departementsstyringen?
- Hvordan gjennomfører de oppgavene?
- Påvirkes rollen av endring i regjeringskonstellasjon?

For å besvare problemstillingen og de tilhørende underspørsmålene tar jeg altså utgangspunkt i politikktutforming og den tilhørende litteraturen om det politiske rådgivende systemet. Ved å gjennomgå disse fire prosjektene som Distriktssenteret har gjennomført skal jeg analysere hvilken rolle de har hatt i politiske rådgivende systemet, og om denne rollen er med på å være en premissleverandør i distrikts- og regional politikken.

Oppgaven vil således være et tilskudd til den begrensede litteraturen omkring det politiske rådgivende systemet i Norge, som omtalt av Bleiklie & Michelsen (2022, s. 229), og vil særskilt belyse temaet distriktpolitikk innenfor det videre teoretiske rammeverket omkring politikktutforming.

1.1 Om Distriktssenteret

I 2004 ble det anbefalt å opprette et nasjonalt senter som kunne videreføre erfaringer fra ulike satsninger og programmer som rettet seg mot distriktene, og i 2006 ble sentret foreslått etablert gjennom stortingsmeldingen «Hjarte for heile landet» (Vestby, 2018, s. 5).

I 2008 ble Distriktssenteret etablert som Kompetansene for distriktsutvikling. I denne oppgaven vil Distriktssenteret bli benyttet ved omtale av sentret. Distriktssenteret er en statlig virksomhet og et nasjonalt kompetansesenter som jobber for å styrke kommuner og regioner sin evne til å utvikle attraktive og vekstkraftige lokalsamfunn. Siden 2019 har de også forvaltet Merkur-programmet som skal sikre innbyggere i distriktene tilgang til dagligvarebutikk med god kvalitet (Merkur, u.d.). Denne oppgaven vil ikke gå inn på den særskilte forvaltningsrollen knyttet til Merkur-programmet.

Målgruppen for Distriktssenterets arbeid er kommuner, regioner og andre med utviklingsoppgaver, og en særskilt prioritet er små og mellomstore kommuner og steder med betydelige distriktsutfordringer (Distriktssenteret, u.d. - d). I møtet med målgruppen er de en pådriver for å dele erfaring og kunnskap som omhandler hvordan man kan arbeide med lokal samfunnsutvikling, og de fokuserer på konkrete innspill som er basert på forskning og erfaring (Distriktssenteret, u.d. - d). Distriktssenterets legger også til grunn at deres arbeid gir nasjonale myndigheter kunnskap de kan bruke til å forme fremtidens distrikts-og regionalpolitikk.

Det ble i 2014 gjennomført en evaluering av Distriktssenteret, hvor evalueringen vurderte hvorvidt mandatet og virksomheten ved sentret svarer til de utfordringer de er ment til å løse, men også om Distriktssenterets rolle som kompetanseformidler (Furre et al., 2014, s. 8). Konklusjonen ble at de ikke klarte å oppfylle sine mål og rolle som premissleverandør og at de ikke klarte å syntetisere kunnskap (Furre et al., 2014, s. 73).

I 2018 utarbeidet ekspertutvalget som vurderte nye oppgaver til fylkeskommunene en rapport, hvor de foreslo å legge ned Distriktssenteret (Regionreformen, Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene, 2018, s. 69). Begrunnelsen for nedleggelsen var at sentrets oppgaver lå tett opp til fylkeskommunene sine oppgaver som samfunnsutvikler, og utvalget mente at fylkeskommunene kunne tilføre en mer effektiv forvaltning av Distriktssenterets sine oppgaver (Regionreformen, Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene, 2018, s. 69). Men Stortinget bestemte å la Distriktssenteret besto, og de fikk utvidet oppdrag.

Distriktssenterets arbeid og ulike roller har altså vært omdiskutert og senterets eksistens har vært truet. Med bakgrunn i Distriktssenterets interessante bakgrunn og mandat mener jeg det er interessant å se nærmere på hvordan de utøver sin virksomhet sett i lys av det teoretiske rammeverket knyttet til politikktutforming.

1.2 Oppgavens struktur

I neste kapittel presenteres den teoretiske rammen for oppgaven, hvor hensikten er gi en gjennomgang av det relevante teoretiske rammeverket omkring politikktutforming. Her vil jeg redegjøre for det politisk rådgivende systemet, hvor jeg belyser egenskapene ved de ulike aktørene; beslutningstaker, kunnskapsmegler og kunnskapsprodusent nærmere, og tilknytningen til dette opp mot politikktutforming og bruk av virkemidler. Det vil også bli redegjort for premissleverandørrollen, sett i lys av teorien om undersystemer innenfor politikkområder.

Metode og datagrunnlag blir presentert i kapittel tre, og her gjennomgås valg av metode og begrunnelse for dette, samt utvelgelse av datamateriale og kriterier for prosjektutvelgelsen. Kapitlet vurderer også oppgavens reliabilitet og validitet.

Kapittel fire har tatt for seg det empiriske datamaterialet, hvor funnene presenteres gjennom en systematisk gjennomgang av hvert prosjekt. Funnene fra analysen blir videre drøftet i kapittel fem, før oppsummerende konklusjon blir presentert i kapittel seks.

2 Teoretisk rammeverk

I dette kapittelet presenteres det teoretiske rammeverket for oppgaven. For å tilnærme seg problemstillingen vil det bli redegjort overordnet for hva offentlig politikk er, og videre utdype politikkkutformingsfasen. For å kunne vurdere Distriktssenterets rolle som premissleverandør og kompetanseorgan i distriktspolitikken vil det bli redegjort nærmere for virkemidler og undersystemer, før teorien om det politiske rådgivende systemet blir presentert.

2.1 Offentlig politikk og Politikkkutforming

Offentlig politikk kan beskrives på mange ulike måter, men politikken er avgrenset, og fokuserer oppmerksomheten sin på det offentlige myndigheter engasjerer seg i (Vabo et al., 2020, s. 12). En kjent definisjon beskriver offentlig politikk som «*hva offentlige myndigheter velger eller ikke velger å gjøre*». Denne definisjonen er gitt av Thomas R. Dye (Gjengitt i Vabo et al., 2020, s. 12), og trekker igjen frem noen viktige elementer som at det er myndighetene som utformer politikken, og det er bevisste valg og ikke tilfeldige beslutninger (Howlett, 2019, s. 43).

Den politiske prosessen kan illustreres gjennom stegmodellen, her blir politikkens innhold skissert gjennom fem steg (Howlett, 2019, s. 47); 1) Agendasetting som setter problemer på dagsorden, 2) Politikkkutforming som vurderer hvordan problemer kan løses, 3) Beslutningsfasen hvor politiske beslutninger tas, 4) Iverksetting realiserer politikken, 5) Evaluering, fasen der man evaluerer politikken.

Denne oppgaven vil ta for seg stadiet som omhandler politikkkutforming, der et problem har blitt identifisert og fått plass på den politiske agendaen. I denne fasen genererer man valg om hva man skal gjøre (eller ikke gjøre) med et offentlig problem, gjennom å identifisere mulighetene og begrensningene som finnes innenfor myndighetens makt (Howlett, 2019, ss. 96-98). Det innebærer blant annet å utarbeide målsettinger, vurdere ulike virkemidler og utrede handlingsalternativer (Vabo et al., 2020, s. 34), disse er ofte basert på innspill fra ulike aktører. Det er også i politikkkutformingsfasen ulike aktører med interesse for et saksområde kan påvirke offentlig politikk, hvor begrepet om undersystemet er sentralt.

I de følgende underkapitlene blir det gått nærmere inn på virkemidlene og premissleverandør begrepet i lys av litteraturen om undersystemer.

2.1.1 Virkemidler

En sentral del i politikktutformingsfasen er valg virkemidler. Det er de politiske virkemidlene som er med på å påvirke innhold eller prosesser for implementering av politikk, eller de ressursene vi bruker for å nå målene (Howlett, 2019, s. 54). Hva gjør myndighetene for å forsøke å løse et problem? Virkemidlene er en like integrert og viktig del av offentlig politikk som målsettinger. For det er gjennom virkemidlene som velges, og ikke gjennom målene, at offentlige myndigheter bruker makten som er tillagt de (Vabo et al., 2020, s. 131)

En kraftfull taksomi som blir benyttet for å kategorisere myndighetens virkemidler er det såkalte NATO-rammeverket. Rammeverket tar utgangspunkt i at statens ressurser og kategoriserer de ulike virkemidlene i fire undergrupper (Vabo et al., 2020, ss. 136-137): Nodalitet, autoritet, treasure og organisasjon.

Nodalitet omhandler informative virkemidler, staten benytter seg av informasjonsstrømmer når de skal kommunisere ut kunnskap eller informasjon til en målgruppe i håp om at de skal endre atferd (Howlett, 2019, s. 225).

Autoritet er juridiske virkemiddel som bygger på utøvelse av legal makt. Autoritet brukes ofte der man tar i bruk juridiske midler for å motvirke eller forhindre handlinger som ikke er i tråd med myndighetens ønsker (Howlett, 2019, s. 191).

Treasure kan også oversettes til finanser, og refererer til økonomiske virkemidler. Disse virkemidlene dreier seg ofte om å gi økonomiske insentiver eller pålegge økonomiske kostnader for å oppnå bestemte mål (Howlett, 2019, s. 211).

Organisasjon går på at staten bruker formelle organisasjoner som virkemiddel, og dermed får muligheten til å frembringe et gode eller en tjeneste selv (Vabo et al., 2020, s. 138).

Offentlige organisasjoner og samarbeid med andre organisasjoner kan ofte være en viktig ressurs i utformingen av politikk. Lægreid (2018, s. 274) peker på at organisasjoner ofte blir oversett som en grunnleggende aktivitet i regjeringens politikktutforming, på bakgrunn av at organisasjoner kan gi muligheter for å handle direkte ved å bruke sine egne ressurser.

Det er innenfor sistnevnte kategori, «organisasjon», vi finner nettopp Distriktssenteret, som er gjenstand for analyse i denne oppgaven. Det vil si, Distriktssenteret defineres som et organisatorisk virkemiddel basert på at de er opprettet av departementet, og at departementet styrer senterets aktiviteter gjennom årlige tildelingsbrev.

I form av å være opprettet som et organisatorisk virkemiddel skal Distriktssenteret også fungere som en premissleverandør og kompetansepartner mot den nasjonale politikken.

2.1.2 Premissleverandør

I det å inneha en rolle som premissleverandør ligger det en fortolkning om at man vil være med på å sette premisser for noe, eller ha innflytelse på noe. Innenfor politikktutforming kan en premissleverandør sies å være aktører som inngår i undersystemer og antas å ha en innvirkning på utformingen av offentlig politikk (Vabo et al., 2020, s. 44). I et undersystem på et bestemt politikkområde omfatter aktørene herunder de som har kunnskap, ressurser og innflytelse eller er i posisjon til å være med å foreslå eller vurdere løsninger (Vabo et al., 2020, s. 41).

En ekspert inngår i undersystemet i kraft av den kunnskapen de kan tilby offentlige myndigheter, og deres integritet bygger på at de kommer med innspill som er faglige og forskningsbaserte (Vabo et al., 2020, s. 44). Ekspertenes integritet og troverdighet bygger på at de legger faglige og forskningsbaserte premisser til grunn for sine innspill. I motsetning til interessegruppene vil ekspertene normalt ikke fremstå som interessenter og fremme spesifikke politiske mål, men levere fagbasert kunnskap som myndighetene og interessegruppene kan velge å benytte seg av (Vabo et al., 2020, s. 45). I lys av litteraturen om undersystemer kan premissleverandørrollen her kobles opp til en aktør som ansees som ekspert på et politikkområde. Distriktssenteret som organisatorisk virkemiddel er dermed å anse som en aktør, eller en ekspert, i undersystemet i kraft av å være en premissleverandør som har innflytelse på det grunnlaget som en beslutning blir basert på.

En generell forståelse av politiske råd kan defineres som «ekspertbaserte anbefalinger til beslutningstakere om handlingsforløp, som vanligvis involverer problemanalyse, informasjon eller datainnsamling basert på tilgjengelig informasjon og kunnskap» (Hustedt T. , 2018, s. 202). Og de aktørene som gir politiske råd kan plasseres i et politisk rådgivende system.

I kontekst av Distriktssenterets rolle som premissleverandør og kompetansepartner i undersystemet vil jeg i denne oppgaven ta utgangspunkt i teorien om «policy advisory system» for å analysere og forstå denne rollen. Oversatt til norsk blir dette teorien om det politisk rådgivende system, og dette er begrepet som vil bli brukt videre i oppgaven.

2.2 Politisk rådgivende system

Politiske rådgivende systemer befinner seg i nærmest alle utforming- og beslutningsprosesser der regjeringen mottar råd (Craft & Howlett, 2013, s. 187). Aktørene som befinner seg i systemet er sentrale når man studerer politikktutforming. Og på generell basis er det ofte et mangfold av aktører og undergrupper som kan være en del av den politiske formuleringen, og det kan ofte være vanskelig å skille deres roller (Vabo et al., 2020, s. 44).

Konseptet om et politisk rådgivende system ble introdusert av Seymore-Ure i 1987 og videreutviklet av John Halligan i 1995 (Hustedt & Veit, 2017, s. 42). Konseptet om politisk rådgivende systemer tar en synergistisk tilnærming til rådgivende ordninger ved å referere til en sammenkobling av rådgivende aktører med en bestemt konfigurasjon som gir informasjon, kunnskap og anbefalinger for handling til beslutningstakere (Hustedt & Veit, 2017, s. 42).

Systemet blir brukt for å karakterisere og analysere de ulike kildene til politiske råd som blir tatt i bruk av myndighetene i en politikktutformingsprosess. I systemet blir det klassifisert to sentrale dimensjoner i systemet; location, oversatt til lokalisering, og government control, oversatt til statlig kontroll (Manwaring, 2019, ss. 271-272).

Lokalisering konseptualiserer effekten av de politisk rådgivende aktørene ved å forstå deres plass i et system, hvor politiske råd blir tenkt på som en markeds plass der beslutningstakere etterspør råd og kunnskap, kunnskapsprodusentene produserer det og står for tilbudene, mens kunnskapsmeglerne jobber som et mellomledd som matcher tilbud og etterspørsel (Manwaring, 2019, s. 271).

Statlig kontroll retter seg mot den politiske etterspørselen av råd. Craft og Howlett (Manwaring, 2019, s. 273; Craft & Howlett, 2013) har i sin forskning utvidet denne

dimensjonen, og mener at den politiske etterspørselen handler om hva som motiverer og påvirker sentrale beslutningstakere til å søke politisk rådgivning.

Omfanget av litteratur som omhandler det politiske rådgivende system er økende og med dette har også fokuset på andre dimensjoner av rådgiving økt. Craft og Howlett (2013, s. 289) har satt søkelys på innholdet i rådene som tilbys, de finner at innholdets kvalitet kan være viktigere enn lokalisering i et mer mangfoldig rådgivningssystem. De har også vurdert politiske faktorer som en underkategori, men politisk etterspørsel og makt er viktige aspekter i ethvert rådgivningssystem (Manwaring, 2019, s. 273).

2.2.1 Lokalisering

Systemet for politiske råd kan som nevnt sees på som en markedsplass bestående av tre sett med aktører; beslutningstakere, kunnskapsprodusenter og kunnskapsmeglere. Påvirkningen og effekten av de politiske rådene er formet av interaksjonen mellom disse tre settene med aktører (Manwaring, 2019, s. 271). De ulike aktørene kan illustreres gjennom et hierarki som illustrert i figur 1. «Aktørene i det politisk rådgivende systemet».

Beslutningstakere er de aktørene som fungerer som forbrukere av de politiske rådene og analysene, og som styrer etterspørselen. Beslutningstakere har autoritet til å ta politiske beslutninger, og er ofte politikere som har delegert oppgaver og ansvarsområder til andre aktører (Craft & Howlett, 2013, s. 188). Beslutningstakernes mottakelighet og behov for råd vil variere fra sak til sak (Howlett, 2019, s. 129).

Kunnskapsprodusenter er de aktørene som er lokalisert i forskningsinstitutter, academia, statistiske byråer og lignende. Disse produserer dataene som analyser er basert på, som igjen er en del av grunnlaget for en beslutning (Craft & Howlett, 2013, s. 188).

Kunnskapsprodusentene er de aktørene som produserer eller skaper kunnskap gjennom forskning, analyse, eller andre typer undersøkelser.

Figur 1: Aktørene i det politisk rådgivende systemet

Under det konseptuelle rammeverket der systemet for politiske råd kan sees på som en markeds plass med etterspørsel av politiske råd er det kunnskapsprodusenten som fungerer som tilbyder av råd. Kunnskapsprodusenten produserer og leverer kunnskap eller råd til beslutningstakerne, ofte via en kunnskapsmegler.

Kunnskapsmevlere er aktørene som befinner seg mellom kunnskapsprodusenter og beslutningstakere, fordi de fungerer som et mellomledd (Craft & Howlett, 2013, s. 188). Kunnskapsmevlere ompakker data og informasjon som blir produsert og formidler denne til beslutningstakere. Dette kan også innebære å legge til rette for fellesarenaer og nettverk for kunnskapsutvikling og spredning av kunnskap (Craft & Howlett, 2013, s. 188).

2.3 Kunnskapsmevlere

Det finnes ulike definisjoner og forståelse for hva en kunnskapsmegler er, men i det politiske rådgivende systemet er de definert som et mellomledd mellom kunnskapsprodusent og beslutningstaker. De kan også sees på som en aktør som bygger bro mellom forskning og politikk (MacKillop & Downe, 2023, s. 23). Organisasjoner som kunnskapsmevlere legger til rette for å skape, dele og bruke kunnskap (Meyer, 2010, ss. 118-119). De jobber ofte i rommet mellom kunnskap og politikk, men skiller seg fra kunnskapsprodusentene da de har til hensikt å formidle funn videre til beslutningstakere (MacKillop & Downe, 2023, s. 22). Til tross for deres nærhet til myndighetene skal de fungere som et adskilt organ slik at de genererer en uavhengighet som igjen fører til at de skaper troverdighet hos målgruppen (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 259).

En av de mest fremtredende egenskapene til en kunnskapsmegler er som nevnt deres plassering mellom kunnskap og politikk. Bandola-Gill og Lyall (2017, s. 258) har gjennom sin forskning etablert et sett med egenskaper som kunnskapsmevlere må inneha for å ha innvirkning på politikktutforming; Evnen til å analysere og transformere forskning, ekspertise innen politikktutforming og kunnskapsproduksjon, evnen til å etablere koblinger på tvers av ulike domener; og autonomi og autoritet.

Evnen til å analysere og transformere forskning omhandler kunnskapsmevlere rolle i å engasjere interessenter i forskningsprosessen og formidle foreløpige resultater (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 258). Et sentralt element i dette er å formidle kunnskapen fra produsentene på en måte som er forståelig og gjennomførbar for beslutningstakere. Dette er noe som

krever bred oversikt over eksisterende forskning for å kunne koble kunnskapen til politiske problemer med å foreslå mulige løsninger (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 258). MacKillop & Downe (2023, s. 23) legger også til grunn at artikulering av forskningen er en sentral egenskap for kunnskapsmevlere.

Ekspertise innenfor politikkutforming og kunnskapsproduksjon omhandler å ha kunnskap om hvordan politikk utformes, men også om kunnskapsproduksjonen (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 259). Ved å ha en inngående kjennskap til prosessene til både beslutningstakere og kunnskapsprodusentene, vil en kunnskapsmegler lettere tilrettelegge for, og formidle læreprosessen (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 258). Og det er denne forståelsen til kunnskap og anvendelsen som skiller kunnskapsmeglerorganisasjoner fra andre.

Evnen til å etablere koblinger på tvers omhandler at kunnskapsmevlere inngår i et nettverk, eller har evnen til å utvikle nettverk (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 259). Dette ligger i de strukturene og relasjonene en kunnskapsmegler opparbeider seg (MacKillop & Downe, 2023, s. 23). Et nettverk bidrar også til at kunnskapsprodusenter og beslutningstakere kan utveksle behov, som igjen kan føre til bedre beslutninger (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 259).

Autonomi og autoritet omhandler kunnskapsmevleres troverdighet. Noe som kjennetegner rollen som kunnskapsmegler er deres nærhet til myndighetene, men også deres uavhengighet. (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 259) Man kan vurdere egenskapen på bakgrunn om hensikten med en kunnskapsmegler er å overbevise eller overtale andre, eller om de fokuserer på kunnskap gjennom og for eksempel systematisere denne. (MacKillop & Downe, 2023, s. 23)

Det er av betydning at innflytelsen til en kunnskapsmegler ikke kan skilles fra ytre omstendigheter, og både sosiale og politiske kontekster må anerkjennes som betydningsfulle faktorer i denne sammenhengen (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 261). Rollen til kunnskapsmevleren kan være vanskelige å definere og vurdere konkret, da disse avhenger av ulike aktiviteter og opptrer ulikt avhengig av kontekst (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 261). Men, det er også disse egenskapene som gjør at kunnskapsmevlere er en nyttig ressurs når det kommer til komplekse problemstillinger i politikkutforming.

3 Metode

I dette kapittelet redegjøres det for metoden som er benyttet, og beskrivelse av datamaterialet som er samlet inn for å besvare oppgavens problemstilling. For å belyse problemstillingen og de underliggende spørsmålene tar oppgaven en kvalitativ tilnærming ved å gjennomføre en dokumentanalyse. Dataene som er samlet inn, og utgjør det empiriske datagrunnlaget er i hovedsak tildelingsbrev og årsrapporter, men består også av tilleggsilder som hjemmeside, sluttevalueringer og brukerundersøkelser. Disse er med på å supplere forståelsen av Distriktssenterets rolle i de ulike prosjektene. For å kunne studere Distriktssenterets rolle empirisk har jeg operasjonalisert de sentrale begrepene som ble presentert i det teoretiske rammeverket. Til slutt redegjør jeg for oppgavens reliabilitet og validitet.

3.1 Datamateriale og valg av prosjekter

For å undersøke hvordan Distriktssenteret utøver sin rolle som distriktspolitisk virkemiddel har jeg valgt en systematisk tilnærming gjennom dokumentanalyse. Ved å følge dokumentene empirisk så hjelper det oss å forstå hvordan politikk og forvaltning fungerer i praksis, og på bakgrunn av det forstå større sammenhenger (Asdal & Reinertsen, 2020, s. 50), som hvordan oppgaver de blir tillagt, og hvordan de gjennomfører disse, samt om rollen blir påvirket av politisk endring.

I det følgende vil jeg presentere datamaterialet som er benyttet, før jeg redegjør for utvalg av prosjektene som utgjør det empiriske grunnlaget for analysen.

3.1.1 Datamateriale

Tildelingsbrev er et viktig verktøy som departementene bruker som det sentrale styringsdokumentet for å styre underliggende virksomheter, herunder Distriktssenteret (Regjeringa.no, u.d. - c). Formålet er å stadfeste virksomhetens rolle, fullmakter og myndighet, i tillegg til å formidle og operasjonalisere politiske vedtak og føringer og formidle faglige prioriteringer for året i et flerårig perspektiv (Direktoratet for forvaltning og økonomistyring, 2023). Tildelingsbrev blir sendt ut årlig etter at statsbudsjettet er behandlet i stortinget (Regjeringa.no, u.d. - c), og utarbeidelsen en svært viktig operasjonalisering av politikken til sittende regjering (Askim, Bjurstrøm, & Kjærvik, 2018, s. 486). Oppgaven vil ta

for seg tildelingsbrevene som er gjeldene for de ulike prosjektperiodene, fra 2010 og frem til 2021.

Årsrapportene er ment å gi en helhetlig oversikt over virksomhetens resultat og gi departementet grunnlag for å vurdere hvordan Distriktssenteret når sine mål og deres bruk av ressurser. Rapporten skal også redegjøre for ressursbruk og årsregnskap, i tillegg til den interne styringen og fremtidige planer (Regjeringa.no, u.d. - c). Oppgaven vil ta for seg årsrapportene som er med på å belyse rollen til Distriktssenteret i de ulike prosjektene, fra 2011 og frem til 2021.

Følgeforskning og sluttrapporter omhandler en metode der man følger et prosjekt gjennom lengre tid for å kunne tilbakeføre kunnskap og forbedre prosessen i løpet av prosjektets gang, Oxford Research omtaler dette som lærende evalueringer (Oxford Research, u.d.).
Evalueringsrapporter er et verktøy som gjør det mulig å observere noe med et nytt blikk, utenfra og i ettertid (Asdal & Reinertsen, 2020, s. 59).

3.1.2 Valg av prosjekter

I tildelingsbrevene stadfester også departementet ulike fokusområder og prosjekter som de ønsker at Distriktssenteret skal involvere seg i og senteret vil kunne ha noe ulike roller innenfor disse fokusområdene og prosjektene. Ettersom det ville vært for omfattende å se på virksomheten i sin helhet har jeg avgrenset studien til å gå i dybden på et utvalg av prosjekter som kan være med på å belyse hvordan Distriktssenteret utøver sin rolle som premissleverandør og kompetansepartner innenfor distriktpolitikken.

Alle tildelingsbrevene fra opprettelsen av Distriktssenteret og frem til i år, 2008-2023, ble derfor utgangspunktet for å få et overblikk over de ulike prosjektene som Distriktssenteret har fått tildelt oppgaver i, og videre ble det foretatt en strategisk utvelgelse av prosjekter basert på følgende utvalgsriterier:

- Prosjektet være redegjort for i tildelingsbrevene.
- Prosjektet må ha vært prioritert i tildelingsbrevene.
- Prosjektene skal velges ut fra to ulike regjeringsperioder, henholdsvis fra Stoltenberg-regjeringen og fra Solberg-regjeringen.
- Prosjektet må være gjennomført.

I henhold til at prosjektet skulle være gjennomført for å kunne være med i analysen, ble det tidlig tatt en avgjørelse på å redusere tidsperioden noe. I lys av at jeg ønsket to ulike regjeringskonstellasjoner ble det en naturlig avgrensning å se på prosjekter innenfor henholdsvis Stoltenbergs andre regjering (2005-2013), som satt fra opprettelsen av sentret i 2008 og frem til 2013, og Solberg-regjeringen, som satt fra 2013- 2021. Det er ikke tatt med den nåværende Støre- regjeringen på bakgrunn av at de ikke har startet noen prosjekter som er fullførte. De politiske motsetningene gjorde det også interessant å se om rollen ble påvirket av endring i regjeringskonstellasjonen.

Videre tok jeg utgangspunkt i at prosjektene må være redegjort for i tildelingsbrevet. Dette er helt essensielt i henhold til at det er tildelingsbrevet som er det sentrale styringsdokumentet og oppgavene som blir tillagt distriktssenteret vil bli redegjort for i dette dokumentet. Med utgangspunkt i at analysen skulle belyse mest mulig informasjon som kunne si noe om rollen til Distriktssenteret gjennomførte jeg en strategisk utvelgelse. Jeg la til grunn at de prioriterte prosjektene fra departementet sin side vil ønske å utnytte Distriktssenterets kunnskap og kompetanse til det fulle, og at disse prosjektene ville ha mye empiri som kunne belyse rollen. I gjennomgangen av tildelingsbrevene kom det frem at det i hovedsak var to ulike prosjekter per regjeringskonstellasjon som ble redegjort for at skulle prioriteres, og vektlegges med mer ressurser fremfor andre prosjekter.

For å videre kunne få full oversikt ved å supplere empirien med sluttrapporter og evalueringer ble det også satt som kriterium at prosjektet måtte være gjennomført, ved og også undersøke dette vil det kunne bygge opp under forståelsen av Distriktssenterets rolle.

Tildelingsbrevene har noe variasjon i utformingen fra år til år når det kommer til ordbruk og oppsett, men består i hovedsak av «overordnede mål og prioriteringer», «mål for året», «andre føringer fra departementet», «budsjett og styring». Føringer fra departementet omhandler bla. informasjonssikkerhet, krav til lærlinger, miljø rapporteringer etc. og «budsjett og styring» omhandler tildelte midler og mål og resultatstyring, og ansees derfor ikke relevant i sammenhengen med å gjennomføre en analyse basert på hvilken rolle de utøver. For å si noe om Distriktssenterets rolle har jeg derfor sett på overordnede mål og prioriteringer og mål for året.

«Overordnet mål og prioriteringer» redegjør for den overordnede distrikts- og regionalpolitikken, samt dersom det er noe arbeid som skal prioriteres høyere enn andre. Under «mål og oppgaver for året» er de ulike oppgavene og prosjektene spesifisert med forventningene til Distriktscenterets deltagelse.

I perioden med Stoltenberg-regjeringen (2005-2013) ble prosjektene «Bolyst» og «Lokal Samfunnsutvikling i kommunene (LUK)» valgt ut, begge prosjektene er fullført og implisitt redegjort for at Distriktscenteret skal prioritere dem i 2010 og 2011 (KRD, 2010, s. 2; 2011, s. 2)

I perioden med Solberg-regjeringen (2013-2021) ble prosjektene «Byregionprogrammet» og «Kommunereform» valgt ut. Begge prosjektene i denne periode er også fullført, i tillegg til at de er prioriterte oppgaver (KMD, 2013b, s. 2; 2015b, s. 1; 2017a, s. 1).

Prosjektene i begge periodene ligger under «overordnede mål og prioriteringer» i samtlige av tildelingsbrevene.

3.2 Dokumentanalyse

Dokumentanalyse, også omtalt som innholdsanalyse, er en kvalitativ metode som gir en fleksibel tilnærming for å analysere skriftlig datamateriale. Hensikten med analysen er å gjøre en systematisk fortolkning av tildelingsbrevene for å kunne si noe om etterspørselen og styringen fra departementet, og videre en systematisk fortolkning av årsrapporter for å kunne si noe om utførelsen av oppgavene. Og på bakgrunn av dette identifisere og systematisere oppgaver som blir tildelt og egenskaper i dokumentene som kan si noe om hvordan de utøver sin rolle (Fauskanger & Mosvold, 2015, s. 80). Ved å se på, og sammenligne de samme dokumentene over tid, så «følger vi saken» (Asdal & Reinertsen, 2020, s. 109), da kan man analysere hvordan prosjektet oppstår, noe som igjen forteller oss noe om etterspørselen, og videre analysere hvordan prosjektet utvikler seg og evt. endrer seg underveis.

På denne måten anser vi innholdet i dokumentene, som det feltet vi ønsker å si noe om (Asdal & Reinertsen, 2020, s. 224), og ved å bruke dokumentet som verktøy kan vi undersøke og nærmere beskrive hva slags funksjon dokumentet har, hvordan disse brukes, og hva de gjør med stedene og sakene de skal påvirke (Asdal & Reinertsen, 2020, s. 57). Ofte er små

detaljer i et dokument og nyanseforskjeller mellom dokumentene avgjørende for å forstå saken, hvordan den utvikler seg og hva som står på spill (Asdal & Reinertsen, 2020, s. 109).

3.3 Operasjonalisering av begrepene.

For å oppfylle kriteriene om god forskning, er det essensielt at det blir redegjort for hvilke kriterier som ligger til grunn (Bratberg, 2021, s. 106). Analysen av Distriktssenterets rolle i de ulike prosjektene har derfor utgangspunkt i litteraturen som ble redegjort for under det teoretiske rammeverket, henholdsvis beslutningstaker, kunnskapsmegler og kunnskapsprodusent. Ved å operasjonalisere de ulike begrepene gis det noen konkrete indikatorer på hvordan jeg har gjort den empiriske analysen (Bratberg, 2021, s. 106).

I det følgende vil jeg redegjøre for hvilke konkrete indikasjoner jeg har brukt for å identifisere etterspørselen og de ulike oppgavene som blir presentert i empirien og hvilken kunnskap som er produsert og av hvem.

3.3.1 Beslutningstaker

Beslutningstakere er de aktørene som har autoritet til å ta politiske beslutninger, og i et politisk rådgivende system sitter på toppen av hierarkiet og styrer etterspørselen. I denne oppgaven er det Kommunal- og distriktsdepartementet som opptrer som beslutningstaker.

Analysen fokuserte på hvilke oppgaver som ble tillagt Distriktssenteret, og indikatoren for dette var helt konkret etterspørselen fra departementet.

- Hva etterspør departementet fra Distriktssenteret i de konkrete prosjektene.

3.3.2 Kunnskapsmegler

Med utgangspunkt i det teoretiske rammeverket har jeg operasjonalisert tre ulike egenskaper som kjennetegner kunnskapsmeglerrollen; analytisk, nettverk og autonomi. Disse egenskapene er i det følgende identifisert ved bruk av konkrete indikatorer.

Analytiske egenskaper kjennetegnes ved at organisasjonen må kunne analysere og transformere akademisk forskning (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 258).

Indikatorer som identifiserer analytiske egenskaper:

- Tilrettelegging og formidling av kunnskap
- Transformering av forskning eller kunnskap med formål om å forenkle

Nettverk omhandler at kunnskapsmeglere inngår i et nettverk, eller har evnen til å utvikle nettverk (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 259).

Indikator som identifiserer nettverk:

- Der rollen er å opprette eller inngå i et nettverk.

Autonomi og autoritet er egenskapene som gjør at man oppnår suksess i støtte av politikktutforming, som eksempelvis uavhengighet og troverdighet. Dette er egenskaper man må opparbeide seg, da disse tildeles av andre (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 259).

Indikatorer som identifiserer autonomi:

- Tilknytning til målgruppen sin.
- Hvor styrt de er i tildelingsbrev.

3.3.3 Kunnskapsprodusent

Kunnskapsprodusenter er de som skaper kunnskapen. Litteraturen definerer disse som aktører i akademia, forskningsinstitutter og statistiske byråer (Craft & Howlett, 2013, s. 188). Jeg har i denne oppgaven tatt en forutsetning om at kunnskapsprodusentrollen kan defineres i et noe videre begrep, der man kan sies å inneha en kunnskapsprodusentrolle er om man tilfører ny kunnskap som kan benyttes videre enten av en kunnskapsmegler eller en beslutningstaker. Her har jeg sett på hvilken kunnskap, i form av rapporter, notater og evalueringer, som foreligger fra prosjektet, og hvem som har produsert disse.

Indikatorer som identifiserer kunnskapsprodusent:

- Hvilken kunnskap har blitt produsert
- Hvem har produsert den?

3.4 Analyseprosessen

For å kunne belyse problemstillingen vil det være relevant å se på hva som blir etterspurt, og hvilke oppgaver Distriktssenteret blir tillagt og hvordan de gjennomfører disse, samt om oppgavene endres ved skifte av regjeringskonstellasjon.

Jeg startet analysen av alle prosjektene med å få en forståelse for hva hvert enkelt prosjektet gikk ut på, og på bakgrunn av dette få en forståelse for hva som blir etterspurt av departementet som beslutningstaker.

Videre ble de ulike oppgavene gjennomgått og analysert opp mot de fastsatte indikatorene innenfor kunnskapsmegling. Autonomi var den vanskeligste egenskapen å analysere da det er vanskelig å måle dette utfra de gjennomgåtte dokumentene. Denne egenskapen har ført til noe tolkning. Men, ved å se på indikatoren i form av om prosjektet knyttet seg opp til den opprinnelige målgruppen mener jeg funnene er mulig å tolke. Tolkningen blir også godt redegjort for gjennom diskusjonen.

Når det kommer til kunnskapsprodusent var hensikten å se hvilken kunnskap, i form av rapporter, notater, sammenstillinger etc., som var knyttet opp til de enkelte prosjektene. Og videre hvem som hadde produsert, eller utgitt denne kunnskapen. Det fremgikk ikke konkret hvilken kunnskap som var bestilt eller benyttet i de ulike prosjektene, men det er redegjort for i alle årsrapportene hvilke utredninger som er bestilt, under arbeid eller ferdigstilt i løpet av året. I årsrapporten for 2014 er det også oppgitt relevans i henhold til de ulike bestillingene.

Sluttrapportene og følgeevalueringene var kunnskap som var selvsagt i alle prosjektene, med unntak av kommunereformen som ikke hadde det. Videre var det også i noen prosjekter redegjort for Distriktssenterets eget arbeid med utvikling av kunnskap, i form av notater og rapporter. For å videre undersøke hvilken kunnskap som var utarbeidet til de ulike prosjektene ble det i hovedsak tatt utgangspunkt i årsrapportene og utredningsoversikten herunder, og rapportene som trakk klare paralleller til de ulike prosjektene ble benyttet. Det ble også sett på hvilke rapporter som hadde blitt bestilt gjennom Distriktssenteret, redegjort for i årsrapporter, og brukt som referanser i sluttrapport og følgeevaluering.

Funnene fra de ulike prosjektene ble så satt inn i en tabell, der Distriktssenterets oppgaver er kategorisert etter egenskapene og de tilhørende indikatorene, for å gi en bedre oversikt. Avslutningsvis er funnene fra alle prosjektene satt sammen i en oppsummerende tabell.

3.5 Reliabilitet og validitet

3.5.1 Reliabilitet

Reliabilitet brukes om konsistens og stabilitet (Grønmo, 2020), og kan forstås som analysens pålitelighet (Bratberg, 2021, s. 139). Innenfor kvalitativ metode er et vesentlig aspekt om resultatene jeg presenterer i min oppgave kan gjenskapes på et senere tidspunkt av andre forskere ved å anvende de samme datainnsamlingsmetodene. Etterprøvbart er derfor et viktig element når det kommer til forskningens reliabilitet (Bratberg, 2021, s. 75).

I denne oppgaven er datagrunnlaget til analysen statlige, offentlige dokumenter som er tilgjengelige for alle, og dokumentene kan ansees som nøytrale basert på at de er opprettet for andre formål enn forskning. I en dokumentanalyse som dette er det en åpenbar styrke at dokumentene er nøytrale og standardiserte, og dermed er etterprøvbart og gjør at datagrunnlaget er av høy reliabilitet (Bratberg, 2021, s. 122). Meningsinnholdet i dokumentene er konstant og lar seg observere (Bratberg, 2021, s. 213).

Videre har jeg redegjort for operasjonalisering av de ulike kriteriene jeg har gjort utvalg i, og disse er begrunnet gjennom den teoretiske rammen som er forankret i litteraturen.

Tolkningene som ligger til grunn er elementer som kan svekke oppgavens reliabilitet, dette gjelder spesielt når det kommer til kunnskapsmeglerens egenskaper og indikatorene under autonomi, som var vanskelig å operasjonalisere og i det videre analysere da det ikke var noen helt konkrete faktorer som kunne knyttes opp. Likevel mener jeg at drøftingen redegjør grundig hva som ligger til grunn og at dette er med på å bygge opp under en transparen.

Når det kommer til analysen av kunnskapsprodusentrollen er dette også noe som kan svekke reliabiliteten noe, som redegjort for under analyseprosessen fremgikk det ikke konkret hvilken kunnskap som var utarbeidet til de konkrete prosjektene. Dette krevde derfor noe tolkning ut fra hvilke utredninger som var til hvilket prosjekt, som er med på å svekke oppgavens reliabilitet.

Analysen består av et datagrunnlag som gir grunnlag for høy reliabilitet, mens tolkningene som ligger til grunn for noen elementer gjør at reliabiliteten svekkes noe.

3.5.2 Validitet

Validitet omhandler hvor godt den empiriske analysen måler det den faktisk skal måle, og om resultatene kan generaliseres. I vurderingen av validitet ser man også om den empiriske analysen er i samsvar med den teoretiske rammen, og om det kan trekkes pålitelige konklusjoner om årsakssammenhenger (Bratberg, 2021, s. 139).

Analysen i denne oppgaven har ikke basert seg på noen konkrete verdier som kan måles, og på bakgrunn av dette vil spørsmålene som omhandler validitet i denne oppgaven handle om hvorvidt dataene som er benyttet er egnet til å besvare problemstillingen.

I denne analysen har det ikke vært satt noen konkrete verdier som kan måles opp mot et resultat eller funn, og derfor baserer analysen seg i stor grad på tolking av funn som kan knyttes opp mot det teoretiske utgangspunktet. Tolkning er et element som vil være med på å svekke oppgavens validitet, men jeg mener at tolkningene har en sterk tilknytning til den teoretiske rammen og derfor er godt redegjort for.

Ekstern validitet, eller ytre validitet handler om forskningen er overførbart til andre sammenhenger, og for å undersøke dette må man si noe om funnene kan generaliseres (Bratberg, 2021, s. 138). I denne undersøkelsen vil det gå på om funnene fra prosjektene som er valgt ut kan generaliseres til å gjelde for alle prosjektene til Distriktssenteret eller om de kan sies å representere hele Distriktssenterets virksomhet. Ut ifra antall prosjekter som Distriktssenteret gjennomfører i løpet av ett år, og hensyntatt senterets drift utenom prosjekter, kan utvalget på fire prosjekter synes å være begrenset med tanke på å være generaliserbart. Videre vil prosjektene som Distriktssenteret gjennomfører være ulike med tanke på størrelse og hvilke områder av senterets virksomhetsutøvelse de berører. Likevel er forhold som taler i retning for at funnene er generaliserbare det at prosjektene som er valgt ut er større, prioriterte prosjekter, som gjerne har pågått over flere år, og der det har vært mer tilgjengelig, systematisk informasjon. Det vil si, det har vært store og viktige prosjekter som har tatt mye tid og involvert et bredt spekter av Distriktssenterets ulike arbeidsoppgaver, og som i så måte bør kunne sies å speile en betydelig andel av Distriktssenterets virksomhetsutøvelse.

3.5.3 Metodekritikk

Distriktssenteret har langt flere oppdrag og prosjekter enn det som er blitt analysert i denne oppgaven, noe som tilsier at utvalgsstørrelsen kunne vært vurdert enda større for å kunne gi enda bedre validitet av funnene. Problemstillingen kunne også vært analysert igjennom bruk av andre metoder enn ved en dokumentanalyse. Distriktssenterets virksomhet kunne for eksempel vært belyst igjennom dybdeintervjuer med ansatte i Distriktssenteret eller ved intervju av andre relevante aktører som kunne ha sagt noe om senterets rolle, eksempelvis ansatte i departementet eller i distriktskommunene.

4 Empiri

I dette kapitlet presenteres det empiriske grunnlaget for analysen. Det er i hovedsak tildelingsbrev og årsrapporter som blir benyttet som datamateriale, men også tilleggsilder som hjemmeside, sluttevalueringer og brukerundersøkelser.

Prosjektene blir sortert og presentert etter regjerings-konstellasjon og i stigende rekkefølge sortert etter dato. Videre vil det bli presentert generell info om hvert prosjekt, før det blir redegjort for hva som er etterspørselen, for Distriktscenterets gjennomføring av oppdraget og for kunnskapen som er tilknyttet prosjektet.

4.1 Virksomhetsinstruks

Departementene og direktoratene er kjernen av sentralforvaltningen, og har den utøvende makten innenfor hver sine politikkområder. Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) er et fagdepartement og har i hovedsak tre oppgaver å forvalte (Stigen et al., 2022, s. 146):

1) de skal forberede saker som behandles i regjeringen og senere vedtas i stortinget 2) de skal utøve myndighet når det gjelder vedtatt politikk og 3) de skal styre og kontrollere underlagte organer/etater.

Distriktscenteret er en etat som er underlagt Kommunal- og distriktsdepartementet, de er et statlig ordinært forvaltningsorgan (KDD, 2022, s. 3). Det er statsråden som har det konstitusjonelle og politiske ansvaret, mens KDD har det overordnede administrative og budsjettmessige ansvaret (KDD, 2022, s. 4) Av Økonomi- og virksomhetsinstruksen fremkommer det at departementets styringsansvar bygger på prinsippene om mål- og resultatstyring, og tar utgangspunkt i departementets overordnede kontrollansvar (KDD, 2022, s. 3). Etatsstyringen skjer hovedsakelig gjennom tildelingsbrev og etterfølgende oppfølging og rapportering.

4.2 Prosjekter under Stoltenbergs andre regjering

Jens Stoltenbergs andre regjering ble utnevnt oktober 2005, og satt frem til oktober 2013. Regjeringen var en flertallsregjering med Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk venstreparti (Regjeringen.no, u.d. - b).

4.2.1 Bolystprogrammet (2009-2013)

Bolystprogrammet var et utviklingsprogram som hadde som mål at norske distriktskommuner skulle bli mer attraktive å bo i og flytte til. Prosjektene skulle bidra til lokal samfunnsutvikling, som skulle føre til å styrke stedets kvaliteter som igjen skulle føre til økt bosetting (Distriktssenteret, u.d. - a). Bolystprogrammet ble etablert på bakgrunn av «bulystrådet» sin sluttrapport, hvor funnene åpner for at daværende Kommunal- og regionaldepartementet ønsker å sette i gang et program for å stimulere bolyst i distriktsområder, som senere blir til bolystprosjektet (Meld St. 25 (2008-2009), s. 25). Prosjektet er ment å stimulere til nye møteplasser og videreutvikle kunnskapen om hvilke faktorer som er viktige ved valg av bosted, og hva som påvirker folk sine valg av bosted (Prop. 124 S (2009-2010), s. 46). Det var totalt 147 pilotprosjekter (Distriktssenteret, u.d. - a).

4.2.1.1 Etterspørsel fremsatt gjennom tildelingsbrev

Det var daværende Kommunal- og regionaldepartementet som skulle drifte prosjektet i samarbeid med fylkeskommunene. I tildelingsbrevene (KRD, 2010, s. 4) kommer det frem at Distriktssenteret skal være involvert når det kommer til kunnskapsbygging og formidling. De skal i tillegg følge opp noen av prosjektene ekstra tett slik at de kan øke kunnskapen om hvordan prosjektene utføres og hva som blir resultatene (KRD, 2012, s. 4). Vi ser med andre ord at departementet som beslutningstaker i det politisk rådgivende systemet etterspør kunnskap knyttet til bolyst i distriktene igjennom et dedikert prosjekt, der Distriktssenteret skal ha en rolle.

4.2.1.2 Distriktssenterets gjennomføring av oppdraget

De ulike prosjektene skal presenteres på hjemmesiden, og Distriktssenteret skal også ha en sentral rolle som veileder for de ulike prosjektene basert på etterspørsel og kapasitet (KRD, 2012, s. 4). Oppfølging av prosjektene er en sentralt for arbeidet til Distriktssenteret. De prosjektene som blir fulgt opp ekstra skal være med på å øke Distriktssenterets kunnskap om gjennomføringsprosessene slik at man kan styrke veilederrollen og disse prosjektene skal også synliggjøres på nettsidene (KRD, 2011, s. 4).

Basert på kunnskapen som tilegnes skal de utarbeide en statuskartlegging som oppsummerer foreløpige resultater, effekter og status i de ulike prosjektene per 2013 (Distriktssenteret, 2014b). Denne er ment å samordne opplysningene som kan gi læring på tvers av de ulike

prosjektene i programmet. (Distriktssenteret, 2014b). Notatet blir også oversendt til departementet.

I 2014 begynner Bolystprogrammet å avvikles, i forbindelse med dette er Distriktssenteret involvert i arbeidet om en nasjonal erfaringskonferanse, i samarbeid med departementet og Sør-Trøndelag fylkeskommune (Distriktssenteret, 2015b, s. 11). I tillegg gjennomfører de et seminar som omhandler videreføring og implementering av arbeidet som er kommet ut av de ulike Bolyst prosjektene (Distriktssenteret, 2015b, s. 11).

Distriktssenterets sine oppgaver i forbindelse med avviklingsprosessen er å opprettholde kunnskapsbyggingen og formidlingen i de prosjektene som allerede er iverksatt. De får i tillegg i oppgave å utforme en sluttrapport om programmet som skal leveres i 2015 (Distriktssenteret, 2015b, s. 11). Sluttrapporten bygger på notatet fra 2013 og skal sammenstille og vurdere resultatene og erfaringene fra alle de 147 prosjektene i bolystprogrammet. I rapporten «Bolyst – Innsats for økt stedstilhørighet gjennom prosjektbasert lokal samfunnsutvikling» har Distriktssenteret sammenstilt og vurdert resultater og erfaringer fra de ulike prosjektene som har blitt gjennomført gjennom Bolystprogrammet (Distriktssentret, 2015a). Rapporten forsøker å oppsummere kunnskap om hva Bolystprogrammet har bidratt med, og gi kunnskap til de ulike aktørene som jobber med lokal samfunnsutvikling (Distriktssentret, 2015a, s. 3). Fra årsmeldingen (Årsrapport 2015, 2016, s. 3) fremkommer det at de har arbeidet mye med å hente ut kunnskap fra de ulike prosjektene og tilpasset kunnskapen slik at den skal være nyttig for både kommuner, fylkeskommuner og departement.

Det fremgår også av sluttrapporten (Distriktssentret, 2015a, s. 48) at de mest vesentlige resultatene fra rapporten er å vise hva som har skjedd av tiltak i programmet, og at det er stor usikkerhet til hva de ulike tiltakene har ført til videre.

Det fremkommer ikke helt konkret hvilken utredninger og kunnskap Distriktssenteret har bestilt som direkte knytter seg opp til Bolystprogrammet, men basert på titlene av de ulike utredningene referert til i årsrapportene, og hva som er blitt referert til i sluttrapporten er det NIBR som har utformet rapporten «boligpreferanser i distriktene» (Distriktssenteret, 2014b) og «Derfor blir vi her – om hvorfor innvandrere blir boende i distrikts-Norge» (Distriktssenteret, 2012). Videre har ideas2evidence på bestilling utformet «tilknytning for

enhver pris? En studie av tilflytningsarbeid i norske distriktskommuner» (Distriktssenteret, 2012, s. 5).

Tabell 1. Oppsummerende funn fra Bolystprogrammet

		Funn
Beslutningstaker <i>Etterspørsel</i>		- Kunnskap knyttet til bolyst i distriktene
Kunnskapsmegler	Analytisk <i>Formidle</i> <i>Tilrettelegge</i> <i>Oversette</i>	- Veileder - Statuskartlegging i 2013 - Sluttrapport i 2015 - Formidle - Tilpasse kunnskap
	Nettverk <i>Opprette</i> <i>Inngå</i>	- Inngår som en aktør i prosjektet - Nasjonal erfaringskonferanse - Seminar
	Autonomi <i>Tilknytning til målgruppe</i>	- Distriktene
Kunnskapsprodusent <i>Hvem har produsert kunnskapen?</i>		- Distriktssenteret - NIBR - Ideas2evidence

4.2.2 Lokal samfunnsutvikling i kommunene (LUK) (2010- 2014)

Lokal samfunnsutvikling i kommunene var en nasjonal satsning som skulle styrke kommunene sitt arbeid med å bygge attraktive lokalsamfunn, med å legge vekt på samarbeidet mellom fylkeskommune og kommune (Distriktssenteret, 2017a) . Hensikten var å styrke fylkeskommunen sin rolle mot de kommunene som har et særskilt utviklingsbehov (Distriktssenteret, 2017a).

LUK satsningen ble etablert i et forsøk for å nå målet om å gi folk reell frihet til å velge hvor de vil bo. Bakgrunnen for satsningen hadde sitt opphav i stortingsmeldingen «Lokal vekstkraft og framtidstro» (Meld St. 25 (2008-2009), s. 23). Her ble det lagt vekt på at lokalt

utviklingsarbeid og utvikling av attraktive lokalsamfunn i kommunene ville være viktig for å nå det nasjonale målet.

4.2.2.1 Etterspørsel fremsatt gjennom tildelingsbrev

Det var det daværende Kommunal- og regionaldepartementet som gjennomførte lokal samfunnsutvikling i kommunene sammen med fylkeskommunene. De ønsket å heve utviklingskompetansen i kommunene ved å styrke fylkeskommunene sin rolle som aktiv rådgiver (Svardal et al., 2015, s. 11). I tildelingsbrevet (KRD, 2010, s. 4) fremkommer det at Distriktssenteret skal være en støttespiller og ressurs for fylkeskommunene og kommunene. Etterspørselen fra departementet som beslutningstaker fremkommer altså i form av økt kunnskap om å bygge attraktive lokalsamfunn, operasjonalisert igjennom et dedikert prosjekt, der Distriktssenteret skal inneha en aktiv rolle.

4.2.2.2 Distriktssenterets gjennomføring av oppdraget

Det ble i satsningen opprettet en ressursgruppe per landsdel, hvor det var en representant fra Distriktssenteret, to fra departementet og to fra følgeforskningen, slik at hver fylkeskommune hadde en egen kontaktperson i Distriktssenteret (Svardal et. al. 2015, s. 49). Oppgaven til Distriktssenteret i kontakt med fylkeskommunene omhandlet å sikre god læring gjennom å formidle kunnskapen fra følgeforskningen og til de som var prosjektansvarlig i fylkeskommunene (KRD, 2010, s. 4). Gjennom dette arbeidet skulle de fungere som en støttespiller og ressurs for fylkeskommunene og kommunene (KRD, 2010, s. 4). Ettersom alle fylkene hadde ulike utgangspunkt, var det nødvendig å variere og tilpasse bruken av kunnskapen og veiledningen. Distriktssenteret skulle være en støttespiller for fylkeskommunene i deres arbeid med å definere behov og hvilke gode arbeidsmåter som kunne gjennomføres i praksis i det enkelte prosjektet (KRD, 2013a, s. 3).

En annen viktig rolle for Distriktssenteret var å bidra til at resultatene fra prosjektene, som omhandlet nye arbeidsmåter, kunnskap og erfaringer, skulle implementeres i arbeidet til kommunene og danne grunnlag for videre utvikling (KMD, 2015a, s. 3). Distriktssenteret tok også initiativ til å lage en digital møteplass hvor man kunne dele erfaringer og kunnskap mellom samlingene, men at denne satsningen ikke fikk noe gjennomslag i brukergruppen og ble nedlagt (Svardal et al., 2015, s. 49).

I 2015 (KMD, 2015a, s. 3) er satsningen i avslutningsfasen, og det blir trukket fra at kunnskapsutviklingen er av særlig betydning. Dette i henhold til å formidle erfaringene fra de prosessene som hadde blitt gjennomført av pilotprosjektene. I hovedsak skulle det lages fem læringsfilmer som oppsummerer og presenterer rådene som er konkludert med i sluttrapporten fra Telemarksforskning (Distriktssenteret, 2016, s. 3).

Distriktssenteret hadde fått i oppgave å utarbeide en sluttrapport om bolyst (KMD, 2015a, s. 3), men det er kun mulig å finne rapporter fra forskningsinstitutt. En forklaring på dette kan være at rollen til Distriktssenteret ble nedjustert ved regjeringsskifte i 2013, da de fikk økt ansvar for kommunereform prosjektet (Svardal et al., 2015, s. 62).

Kunnskapsformidler og kompetansepårtner er oppsummerende ord som beskriver arbeidsoppgavene til Distriktssenteret i LUK-satsningen. Med bakgrunn i at Distriktssenteret er en samarbeidspårtner som skal styrke kommunenes rolle som samfunnsutviklere blir deres hovedoppgave å være en støttespiller og ressurs når fylkeskommunene skal bli bedre på å styrke kommunene som har et ekstra behov for bistand (KRD, 2012, s. 3).

Videre redegjøres det i tildelingsbrevene for både 2012, 2013 og 2014 (KRD, 2012; 2013a; 2013b) at Distriktssenteret sin oppgave i prosjektet skal være å være en samarbeidspårtner, støttespiller og ressurs.

Telemarksforskning har utformet sluttrapporten, de har også levert en rapport om suksessrike distriktskommuner. Videre fremgår det at NIBR har levert en rapport om ungdom og lokal samfunnsutvikling (Distriktssenteret, 2012). Distriktssenteret har også utarbeidet et læringshefte som gir konkrete tips til hvordan kommuner kan målretta og organisere utviklingsarbeidet sitt (Distriktssenteret, 2016, s. 16)

Tabell 2. Oppsummerende funn fra LUK-satsningen

		Funn
Beslutningstaker <i>Etterspørrel</i>		Økt kunnskap om å bygge attraktive lokalsamfunn
Kunnskapsmegler	Analytisk <i>Formidle</i> <i>Tilrettelegge</i> <i>Oversette</i>	- Formidle kunnskap - Tilpasse kunnskap - Støttespiller og ressurs - Fem lærefilmer
	Nettverk <i>Opprette</i> <i>Inngå</i>	- Inngår som en del av satsningen - Digital møteplass
	Autonomi <i>Tilknytning til målgruppe</i>	- Lokalsamfunn
Kunnskapsprodusent <i>Hvem har produsert kunnskapen?</i>		- Telemarksforskning - NIBR - Distriktssenteret

4.3 Prosjekter under Solberg - regjeringen

Erna Solbergs regjering ble utnevnt oktober 2013, og satt frem til oktober 2021.

Regjeringssammensetningen var preget av noen endringer i sammensetning og har vært både flertalls- og mindretallsregjering. Partene i regjeringssamarbeidet var frem til 2018 Høyre og Fremskrittspartiet, mens det i 2018 representerte Venstre i tillegg, og videre i 2019 representerte Kristelig Folkeparti. I 2020 valgte Fremskrittspartiet å forlate regjeringssamarbeidet (Regjeringen.no, u.d. - a).

4.3.1 Byregionprogrammet (2014-2018)

Byregionprogrammet skulle styrke regionen sin vekstkraft på lang sikt gjennom å øke kunnskap om samspillet mellom by og land (Distriktssenteret, u.d. - b), der formålet var å knytte disse bedre sammen for å få en styrket region.

Programmet bestod av to faser, hvor man i fase en skulle kartlegge og produsere

samfunnsanalyser, mens man i fase to skulle iverksette disse. Det var totalt 37 byregioner som deltok (Distrikssenteret, u.d. - b).

4.3.1.1 Etterspørsel fra tildelingsbrev

Det var daværende kommunal- og moderniseringsdepartementet som tok initiativ til byregionprogrammet. De hadde det overordnede ansvaret innenfor økonomi, mål og resultatstyring, søknadsbehandling og tilskudd (Leknes et al., 2018, s. 145).

Det blir i tildelingsbrevene eksplisitt oppgitt at Distriktsenteret skal prioritere byregionprogrammet og kommunereformen (KMD, 2013b, s. 2; 2017b, s. 1; 2017a, s. 1). Hovedoppgaven til Distriktsenteret i forbindelse med programmet er å etablere og drifte et nasjonalt læringsnettverk for å styrke kunnskap og erfaring. Etterspørselen fra departementet er i dette prosjektet omhandler økt kunnskap om samspillet mellom by og land.

4.3.1.2 Distriktsenterets gjennomføring av oppdraget

Det nasjonale læringsnettverket blir etablert slik at man kan styrke kunnskapsbyggingen og kunnskapsdelingen mellom de ulike prosjektene som tar del i programmet. Oppgaven til Distriktsenteret er å innhente kunnskap fra programmet og formidle denne i samsvar med relevant forskning (KMD, 2013b, s. 2). Oppgaven med å drifte det nasjonale læringsnettverket er i Distriktsenterets oppgaveportefølje frem til 2017 (KMD, 2015a, 2015b, 2017a) De har også lagt vekt på å bruke hjemmesiden som kunnskapskanal og gjort læringshistorier tilgjengelige, og ved å synliggjøre de praktiske erfaringene ønsker de å gi merverdi til andre regioner, både i og utenfor prosjektet (Distriktsenteret, 2019, s. 11).

Gjennom prosjektet har Distriktsenteret også utviklet samarbeidstesten som er ment å øke bevisstheten og styrker og svakheter i et regionalt samarbeid i tillegg til at de har utviklet 10 gode råd om hva som skal til for å lykkes med regionalt samarbeid (Distriktsenteret, 2019, s. 12).

Departementet legger også vekt på at Distriktsenteret skal bistå departementet i oppfølgingen av programmet, med å bla. gjennomføre samlinger (KMD, 2019; 2021), og årsrapporten 2018 (Distriktsenteret, 2019, s. 12) oppsummerer også Distriktsenterets rolle i programmet med at de har planlagt og gjennomført 17 nasjonale lærings- og kunnskapsamlinger for deltagerne. Samlingene er en viktig kilde til kunnskap formidling og

dialog (Distriktssenteret, 2016; 2017b), og disse samlingene blir også trukket frem som en faktor som har styrket prosjektets vellykkethet i sluttrapporten (Leknes et al., 2018, s. 143).

I 2018 går programmet inn i sin avsluttende fase, og Distriktssenteret får i oppgave å oppsummere, sammenstille og formidle kunnskapen fra programmet, med vekt på at kommunene skal *forstå regional utvikling og regionaløkonomiske sammenhenger som fagfelt* (KMD, 2018, s. 4).

Evalueringen av Byregionprogrammet har blitt gjennomført av NIBR og IRIS (Leknes, et al., 2018). Årsrapportene fra 2014 har utfyllende informasjon om de ulike utredningene som er bestilt, hvor det også blir spesifisert til hvilket formål.

I 2014 (Distriktssenteret, 2015b, s. 12) er det flere notater som er utarbeidet til samlingene, disse er fra av Østlandsforskning, Telemarksforskning og Oxford Research. I 2017 (Distriktssenteret, 2018, s. 17) har Uni Research Rokkansentret levert en rapport om småkommuners nytte av regionalt samarbeid. Norge har også gitt ut notatet «Hva har småkommunene fått ut av Byregionprogrammet» (Distriktssenteret, 2020, s. 23)

Tabell 3. Oppsummerende funn fra Byregionprogrammet

		Funn
Beslutningstaker <i>Etterspørrel</i>		Kunnskap om samspillet mellom by og land
Kunnskapsmegler	Analytisk <i>Formidle</i> <i>Tilrettelegge</i> <i>Oversette</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Formidle kunnskap sammen med relevant forskning - Gjøre læringshistorier tilgjengelige - Utviklet samarbeidstesten
	Nettverk <i>Opprette</i> <i>Inngå</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Inngår i prosjektet - Etablere og drifte nasjonalt læringsnettverk - Lærings- og kunnskapssamlinger
	Autonomi <i>Tilknytning til målgruppe</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Regional forståelse
Kunnskapsprodusent <i>Hvem har produsert kunnskapen?</i>		<ul style="list-style-type: none"> - NIBR - IRIS - Telemarksforskning - Oxford Research - Uni Research Rokkansentret - Norge

4.3.2 Kommunereform (2014 – 2020)

Prosjektet om kommunereformen skiller seg ut fra de andre prosjektene som har blitt kartlagt og studert, dette basert på at prosjektet ikke har tatt for seg noen konkrete pilotprosjekter.

Kommunereformen var et initiativ fra Solberg-regjeringen med hensikt å endre kommunestrukturen ved å få flere større kommuner, og gi større kommuner flere oppgaver (Hansen, Tjernshaugen, & Vabo, u.d.). Solberg-regjeringen overtok i oktober 2013 og allerede i januar 2014 ble det satt ned et ekspertutvalg for å se på kriterier til ny kommunestruktur.

4.3.2.1 *Etterspørsel fra tildelingsbrev*

Det var lite som var avklart på det tidspunktet Distriktssenteret ble tildelt prosjektet, men hensikten var å få mer kunnskap om gjennomføring av ulike prosesser, i tillegg til å bistå departementet med arbeidet (KMD, 2013b, s. 2). Dette skulle de gjøre ved å slå seg opp som et ressurscenter for kommunesammenslåing.

4.3.2.2 *Distriktssenterets gjennomføring av oppdraget*

Som ressurscenter for kommunesammenslåing skal de innhente erfaringer fra tidligere prosesser, både lokalt og internasjonal, og systematisere og formidle disse (tildelingsbrev 2014). Dette har resultert i rapporten «Kunnskap og erfaringer fra prosesser med kommunesammenslåing», hvor målet er å presentere det som har læringsverdi i kommunereformarbeidet på daværende stadier (Distriktssenteret, u.d. - c).

Videre får de i oppgave å bistå departement, fylkesmenn og prosessveiledere i fylkene når det kommer til arbeidet med reformen (KMD, 2015a, s. 2). I årsrapporten 2013 (Distriktssenteret, 2014b) redegjør de for at de har omfattende kontakt med fylkene for å bidra med fagkunnskap og tidligere erfaringer, i tillegg til råd for hvordan man kan organisere de lokale prosessene. Distriktssenteret opplever også etterspørsel om veiledning og kunnskap fra enkeltkommuner, men melder om at de forsøker å møte disse i form av grupper og samarbeid med fylkesmann (Distriktssenteret, 2015b, s. 10).

I følge årsrapporten for 2015 (Distriktssenteret, 2016, s. 11) har de produsert en rapport med erfaringer fra den danske kommunereformen. Og i tillegg gjennomført en tanke-smie med utgangspunkt i kommunereformen, resultatene fra dette er delt med fylkesmenn og departement og blir brukt videre til kunnskapsbygging. Distriktssenteret arbeidet også med å

dokumentere planleggingsarbeidet til de fem første kommunene som har valgt å slå seg sammen (Distriktssenteret, 2017b, s. 11). I denne sammenstillingen skal de dokumentere planleggingsarbeidet fra de fem første kommunene som har slått seg sammen, hvor de har sammensatt en oversikt over innbyggerundersøkelser, folkeavstemninger, intensjonsavtaler og utredninger (Distriktssenteret, 2017b, s. 11). Oversikten som ble sammenfattet var tiltenkt kommuner som var i samme prosess, slik at man kunne ta læring av dette. Men det viser seg at oversiktene har vært etterspurt av både ulike forskningsinstitusjoner som har hatt oppdrag tilknyttet kommunereformen, men også media (Distriktssenteret, 2017b, ss. 11-12).

De har også fått i oppdrag å utarbeide en lokaldemokrativeileder som er ment å gi råd og tips til kommuner som ønsker å slå seg sammen, hvor det legges ganske konkrete føringer i henhold til at veilederen skal se på lokaldemokrati i større kommuner (KMD, 2015a, s. 2). og i 2018 får de også ansvar for å bistå med utvikling av andre demokrativertøy.

Kommunereformen har ingen sluttrapport eller følgeevaluering, men det er en rekke rapporter og notater som har blitt bestilt til prosjektet. I 2014 (Distriktssenteret, 2015b, ss. 12-13) er utredninger bestilt fra Bygdeforskning, NIBR, Trøndelagsforskning, disse omhandler identitet og tilhørighet i en sammenslåings prosess, og nærdemokrati. Ruralis har utarbeidet rapport om politisk organisering og ordninger for nærdemokrati i sammenslåtte kommuner (Distriktssenteret, 2019, s. 18).

Tabell 4. Oppsummerende funn fra Kommunereform

		Funn
Beslutningstaker <i>Etterspørrel</i>		<ul style="list-style-type: none"> - Kunnskap om gjennomføring av prosesser - Bistå med arbeid
Kunnskapsmegler	Analytisk <i>Formidle</i> <i>Tilrettelegge</i> <i>Oversette</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Veiledning - Fagkunnskap - Sammenstilling - Lokaldemokrativeileder
	Nettverk <i>Opprette</i> <i>Inngå</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Inngår i prosjektet - Ressurssenter
	Autonomi <i>Tilknytning til målgruppe</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Store og små kommuner
Kunnskapsprodusent <i>Hvem har produsert kunnskapen?</i>		<ul style="list-style-type: none"> - Distriktssenteret - NIBR - Bygdeforskning - Trøndelagsforskning - Ruralis

4.4 Oppsummering av funn

Tabell 5, oppsummering av funn fra alle prosjektene, viser en oppsummering av funnene fra det empiriske datagrunnlaget.

Tabell 5. Oppsummering av funn fra alle prosjektene

		Bolystprogrammet	LUK-satsning	Byregionprogrammet	Kommunereform
Beslutningstaker <i>Etterspørsel</i>		Kunnskap knyttet til bolyst i distriktene	Kunnskap om å bygge attraktive lokalsamfunn	Kunnskap om samspillet mellom by og land	Kunnskap om gjennomføring av prosesser, og bistand
Kunnskaps- megler	Analytisk <i>Formidle</i> <i>Tilrettelegge</i> <i>Oversette</i>	- Veileder - Statuskartlegging i 2013 - Sluttrapport i 2015 - Formidle - Tilpasse kunnskap	- Formidle kunnskap - Tilpasse kunnskap - Støttespiller og ressurs - Fem lærefilmer	- Formidle kunnskap - Gjøre læringshistorier tilgjengelige - Utviklet samarbeidstesten	- Veiledning - Fagkunnskap - Sammenstilling - Lokaldemokrativeileder
	Nettverk <i>Opprette</i> <i>Inngå</i>	- Inngår som en aktør i prosjektet - Nasjonal erfaringskonferanse - Seminar	- Inngår som en del av satsningen - Digital møteplass	- Inngår i prosjektet - Etablere og drifte nasjonalt læringsnettverk - Samlinger	- Inngår i prosjektet - Ressurssenter
	Autonomi <i>Tilknytning til målgruppe</i>	- Distriktene	- Lokalsamfunn	- Regional forståelse	- Store og små kommuner
Kunnskapsprodusent <i>Hvem har produsert kunnskapen?</i>		- Distriktssentret - NIBR - Ideas2evidence	- Telemarksforskning - NIBR - Distriktssenteret	- NIBR - IRIS - Telemarksforskning - Oxford Research - Uni Research - Rokkansentret - Norge	- Distriktssenteret - NIBR - Bygdeforskning - Trøndelagsforskning - Ruralis

Oppsummert sett fremgår det at etterspørselen knytter seg til kunnskap i alle prosjektene.

Når det kommer til ulike egenskaper innenfor kunnskapsmegler rollen å omhandle formidling, tilrettelegging og transformering av kunnskap. Distriktssenteret inngår således som en del av alle prosjektene, og i noen er de sentrale i forbindelse med gjennomføring av samlinger. Videre ser vi at målgruppen endrer seg noe i de to siste prosjektene.

Kunnskapsprodusenter ser for det meste ut å til å være forskningsinstitutter.

Funnene fra de ulike prosjektene er det som vil bli analysert og drøftet i det påfølgende kapitlet.

5 Analyse og diskusjon

I dette kapitlet vil de empiriske funnene fra analysen bli drøftet i henhold til det teoretiske rammeverket, med den hensikt i å besvare problemstillingen. Diskusjonen vil først gå inn på en analyse av oppgavene i lys av det politisk rådgivende systemet, før funnene blir drøftet med utgangspunkt i det å være premissleverandør og kompetanseorgan.

5.1 Politisk rådgivende system

5.1.1 Beslutningstaker

Funnene fra analysen viser at det ikke foreligger noen stor variasjon i hva departementet etterspør da etterspørselen i hovedsak retter seg mot kunnskap og formidling. Men, funnene viser imidlertid en politisk variasjon i hva som etterspørres med tanke på kunnskapens innhold.

Etterspørselen fra departementet i de fire prosjektene tar utgangspunkt i et behov for mer kunnskap innenfor de ulike satsningene og områdene som prosjektene spesialiserer seg på.

Både bolystprogrammet, lokal samfunnsutvikling i kommunene (LUK) og byregionprogrammet har egne pilotprosjekt, og departementet ønsker bistand til ulike oppgaver knyttet til gjennomføringer med disse. Kommunereformen skiller seg imidlertid ut fra de andre prosjektene da det ikke har noen pilotprosjekter, men omhandler en slags prosess der departementet etterspør bistand til arbeidet ved å innhente tidligere erfaringer, som igjen kan legge grunnlag for å forme den videre prosessen med kommunesammenslåingen.

Både bolystprogrammet og LUK-satsningen ble startet opp av daværende Kommunal- og regionaldepartementet som var styrt av Stoltenberg-regjeringen. Distriktpolitikken og utvikling av attraktive lokalsamfunn blir prioritert høyt i perioden etter Distriktsenterets opprettelse og årene etter (KRD, 2010, s. 2). Noe som også er forenelig med den politiske retningen innenfor distrikts- og regionalpolitikken under Stoltenbergs andre regjering. Dette illustreres også gjennom de analyserte prosjektene i denne perioden, de omhandler utvikling i distriktskommuner og hva som skaper attraktive lokalsamfunn.

I løpet av prosjektperioden til LUK-satsningen blir Distriktssenteret sin rolle nedjustert ved regjeringsskifte, på bakgrunn av at de skal øke ressursene sine til kommunereformen (Svoldal et al., 2015, s. 62).

Byregionprogrammet og kommunereformen er prosjekter som blir gjennomført under Solberg-regjeringen. Deres politiske ståsted innenfor distrikt- og regionalpolitikken dreide seg mer om sentralisering. Dette ser man også i lys av navnebytte på departementet, som gikk fra Kommunal- og regionaldepartementet under Stoltenberg-regjeringen, til å hete Kommunal- og moderniseringsdepartementet under Solberg-regjeringen. Og i dag, under Støre – regjeringen (AP og SP) heter Kommunal- og distriktsdepartementet.

Byregionprogrammet omhandler å styrke regionen sin vekstkraft, og dette kan tolkes som at distriktsbegrepet fases ut, nå ønsker de kunnskap om en styrket region, fremfor distrikt.

Disse observasjonene underbygges også med at kunnskapen som Distriktssenteret skal sammenstille og formidle i forbindelse med prosjektet skal vektlegge at *kommunene skal forstå regional utvikling og regionaløkonomiske sammenhenger som fagfelt* (KMD, 2017b, s. 4).

Gjennom kommunereformprosjektet forsterkes også den politiske endringen.

Kommunereformen var på generelt grunnlag en svært sentral politisk sak for Solberg-regjeringen, og ikke minst omdiskutert, spesielt blant små kommuner. Distriktssenteret sin målgruppe er små og mellomstore kommuner, og de som er plassert i områder med særlige distriktsutfordringer (Distriktssenteret, u.d. - d). Men, under kommunereformen blir det lagt føringer på at Distriktssenteret sine ressurser skal rettes mot de kommunene som velger å slå seg sammen og bli større kommuner. Dette kan illustreres gjennom arbeidet med lokaldemokrativeilederen, som skal se på lokaldemokrati i større kommuner (KMD, 2015a, s. 2). Det er verdt å merke seg at Distriktssenteret ikke har noen ansvarsområder eller oppgaver for kommunene som velger å ikke slå seg sammen, med tanke på at det er de som vil utgjøre de små kommunene og tilsynelatende ville hatt økt ressursbehov.

Disse funnene støtter viktigheten av dimensjonen om statlig kontroll er i et politisk rådgivende system, hvor Manwarning (2019, s. 273) også legger til grunn at politisk etterspørsel og makt er viktige aspekter. Den politiske etterspørselen handler om hva som motiverer og påvirker beslutningstakerne til å søke (Craft & Howlett, 2013). Og funnene bidrar til å understreke beskrivelsen av offentlig politikk; det er myndighetene som utformer

politikken, og videre at det er bevisste valg, og ikke tilfeldige beslutninger (Howlett 2019 s. 43).

Oppsummert sett indikerer funnene at etterspørselen omhandler kunnskap, men at etterspørselens innhold synes å være påvirket av den politiske konstellasjonen. Hvordan dette påvirker Distriktssenteret sin rolle som premissleverandør og kompetanseorgan vil bli nærmere drøftet i kapitlene under.

5.1.2 Kunnskapsmegler

I metodekapittelet ble det redegjort for tre ulike egenskaper, med tilhørende indikatorer, innenfor rollen som kunnskapsmegler. Disse er gjennomgått og drøftet under.

5.1.2.1 *Analytisk:*

Funnene fra analysen viser at alle prosjekter treffer på den analytiske egenskapen. En kunnskapsmegler som innehar analytiske egenskaper, evner å analysere og oversette akademisk forskning. For å beherske dette er det essensielt å ha en bred oversikt over eksisterende forskning. Dette gjør det mulig å koble den til politiske problemer som igjen kan føre til mulige løsninger. I alle prosjektene som er blitt analysert er formidlingen sentral for Distriktssenterets tildelte oppgaver, hvor formidlingen i stor grad skal handle om kunnskapsbyggingen mot andre kommuner, fylkeskommuner, regioner o.l. som ikke har vært en del av pilotprosjektene. Her er altså Distriktssenteret sin rolle spesielt relevant i etterkant av prosjektene for å formidle kunnskap.

I Bolystprogrammet skal Distriktssenteret følge prosessen med noen pilotprosjekter ekstra tett for å mest mulig læringsverdi av prosessen, som kan brukes for å styrke veiledningen mot andre prosjekter. Dette innebærer bruk av kunnskapsbasen deres og formidling av relevant kunnskap, både på bakgrunn av det som finnes av forskning, men også basert på kunnskapen de de tilegner seg ved å følge andre prosjekter. I slutten av prosjektet får de også ansvaret med å utforme en sluttrapport som er ment å sammenstille informasjonen og resultatene fra de 147 ulike prosjektene. Disse oppgavene indikerer en rolle som kunnskapsmegler, da oppgavene skal sammenstille og formidle kunnskap.

Hvorvidt oppgaven om å utforme en sluttrapport retter seg mot en rolle som kunnskapsprodusent eller som kunnskapsmegler vil bli nærmere drøftet under kapittelet om kunnskapsprodusentrollen.

Lokal samfunnsutvikling i kommunene (LUK) har også et analytisk fokus, men her fremstår oppgavene som Distriktssenteret har hatt i prosjektet noe mer uklar. Dette blir også belyst i sluttrapporten utgitt av Telemarksforskning (Svardal et al., 2015, s. 62), hvor de redegjør for at det ikke er noe empiri som underbygger at Distriktssenteret har påvirket måloppnåelsen av prosjektet. Men, et relevant punkt å trekke frem er at en viktig oppgave for Distriktssenteret var å bidra til at resultatene av arbeidet skulle bli iverksatt i kommunene og danne grunnlag for videre utvikling (KMD, 2015a, s. 3). Dette tolker jeg dithen at det er i etterkant av prosjektet hvor Distriktssenterets arbeid og ressurser blir essensielle. Dette understreker den analytiske egenskapen i henhold til formidling mot kommunene, både gjennom lærefilmene som oppsummerer gode råd og igjennom veilederrollen med tilgang på kunnskapsbasen.

Byregionprogrammet støtter også opp om den analytiske egenskapen innen meglerrollen. I dette prosjektet hadde Distriktssenteret en sentral rolle når det kom til å opprette og drifte det nasjonale læringsnettverket, som understreker rollen som kunnskapsmevlere ved å legge til rette for å skape, dele og bruke kunnskap (Meyer 2010, 118-119). Læringsnettverket la stor vekt på at det skulle fungere som en kunnskapskanal hvor kunnskap ble gjort tilgjengelig. Dette krever at Distriktssenteret som kunnskapsmegler har en forståelse for hvilken kunnskap som er relevant og formidler denne på en måte som gjør at andre kan dra læring av den. Og i tillegg at kunnskapen gjøres tilgjengelig for bruk til de regionene som ikke har vært en del av pilotprosjektene.

Kommunereformen legger også vekt på å sammensette og formidle kunnskap fra forskning, herunder fra tidligere prosesser. Distriktssenteret har også i oppdrag å utvikle veileder- og demokrativertøy som skal forenkle råd og tips tilpasset kommunene. I tillegg jobber de for å slå seg opp som et ressurscenter for kommunesammenslåingen ved å tilby kunnskap om de ulike stegene i en mulig sammenslåingsprosess. Det blir også redegjort for at de har en omfattende kontakt med fylkene i henhold til veiledning og bidrag med fagkunnskap. Igjen ser vi at indikatoren for de analytiske egenskapene er tydelig fremtredende.

Hovedtrekkene i funnene som er drøftet indikerer at den analytiske egenskapen er tilstede i alle de fire prosjektene som er analysert.

5.1.2.2 *Nettverk*

Resultatet av analysen viser også at alle prosjektene oppfyller egenskapene innenfor nettverk. Indikatoren for egenskapen omhandler det å inngå i et nettverk, eller å ha evnen til å utvikle et nettverk (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 259). Det å være en kunnskapsmegler innebærer også det å legge til rette for nettverk for kunnskapsutvikling (Craft & Howlett, 2013, s. 188).

Funnene knyttet til oppgavene Distriktssenteret har hatt i de ulike prosjektene tyder på at posisjonen til Distriktssenteret som et organisatorisk virkemiddel gjør at de får mulighet til å inngå i et nettverk som har forbindelser til ulike aktører. Deres tilstedeværelse og tildelte oppgaver i hvert av de fire prosjektene tyder på at de synes å fungere som en aktør i det relevante nettverket.

På generell basis synes posisjonen til Distriktssenteret som et kompetanseorgan å legge til rette for premisset om at de inngår i et nettverk som gjør at de har forbindelser til ulike politiske organer. Dette omhandler også hvordan de er opprettet. Nettopp det at de skal være et virkemiddel som er statlig styrt gjør at de inngår i de ulike nettverkene, og som synes å være nødvendig for å være et nasjonalt kompetanseorgan som skal gi kommunene det de trenger for å utvikle attraktive og vekstkraftige lokalsamfunn. Deres involvering og deltakelse i alle prosjektene som er analysert tyder på nettopp dette.

Med tanke på å analysere Distriktssenterets oppgaver innenfor nettverksindikatoren så fremkommer dette kanskje mest tydelig i Byregionprogrammet, basert på at Distriktssenteret helt konkret har vært med på å planlegge og gjennomføre arbeid med de relevante lærenettverkene i prosjektet. Hvor de evner å opprette nettverk som knytter sammen aktører i forbindelse med deres posisjon.

Funnene knyttet til nettverk må sees i sammenheng til hvorfor Distriktssenteret er opprettet og til hvordan de er organisert. Dette i lys av å være opprettet som et distriktspolitisk virkemiddel som skal arbeide med å sette premisser for utformingen av lokalpolitikk, både lokalt ned mot kommunene, men også tilbake opp mot departementet. Oppgavene som Distriktssenteret har utført i prosjektene, og rollene de har hatt i disse, synes med andre ord klart å stadfeste at Distriktssenteret har inngått som en relevant aktør i de aktuelle nettverkene.

5.1.2.3 *Autonomi og autoritet*

Autonomi og autoritet omhandler troverdighet og legitimitet. Dette genereres delvis i form av Distriktssenterets uavhengighet (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 259). Men, selv om Distriktssenteret på sett og vis er adskilt fra departementet, så har de fortsatt en nærhet til departementet som etatstyrer og beslutningstaker. Hva som styrer autonomien har vært utfordrende å konkret si noe om basert på datamaterialet som foreligger, men som redegjort for under metodekapittelet vil det basere seg på tilknytningen til målgruppen.

Ved opprettelsen av Distriktssenteret ble det lagt til grunn for at man ville legge til rette for at alle skulle ha frihet til å bosette seg der de ønsker, og på bakgrunn av dette utløse verdiskapingspotensialet i alle deler av landet (Meld St. 21 (2005-2006), s. 7).

Distriktssenteret er opprettet for å fungere som et av virkemidlene for å nå dette målet, hvor sentret skal være sentralt når det kommer til kunnskapsbygging og formidling innenfor distrikts- og lokalsamfunnsutvikling (KRD, 2008, s. 2) . Virkeområdet og målgruppen til Distriktssenteret, distriktene, vil være sentral i henhold til å drøfte funnene opp mot autonomi og autoritet.

I bolystprogrammet er kunnskapen sentrert til distriktskommuner, og hvordan de utvalgte pilotkommunene skal jobbe med å bli mer attraktive i forhold til hva som er viktig når det kommer til valg av bosted. Lokal samfunnsutvikling i kommunene (LUK) er også en satsning som ligger tett på bolystprogrammet i henhold til faktoren om å utvikle attraktive lokalsamfunn. Og selv om LUK- satsningen har vært rettet mot fylkeskommunene så er hensikten at resultatene skal komme i kommunene, spesielt ved å styrke de som har et særskilt utviklingsbehov (Svardal et al., 2015, s. 12)

Videre retter byregionprogrammet seg mot regioner, selv om de ønsker å øke samspillet mellom sentrale deler av en region og «utkantene», så indikerer funnene at de ønsker mer fokus på regionene fremfor distriktene. Disse funnene stemmer også overens med det som kommer frem fra tildelingsbrevet i 2015 (KMD, 2015a, s. 1), der regjeringen orienterer om at de har startet arbeidet med å fornye regionalpolitikken gjennom å ha en bredere tilnærming.

Autonomien og troverdighet i byregionprogrammet henger også sterkt sammen med kommunereformen. To av tre prosjektledere i byregionprogrammet mente at kommunereformprosessen, som foregikk parallelt, hemmet resultatoppnåelse i prosjektet

(Leknes et al., 2018, s. 114). En prosjektleder uttalte også: «*kommunereformen førte til sterk skepsis for samarbeid, siden man mistenkte at gode resultater kunne føre til argumenter for å slå sammen kommunene. Dette har hemmet arbeidet og samarbeidsklima/viljen betydelig*» (Leknes et al., 2018, s. 114).

Dette retter oppmerksomheten mot Distriktssenterets oppgaver gjennom Kommunereformen. Igjen indikerer funnene at ansvarsområdene til Distriktssenteret ikke omhandlet de små kommunene. Alle områder de skulle være en ressurs på, var rettet mot de kommunene som skulle slå seg sammen og bli store kommuner. I årsrapporten blir det også nevnt at flere enkeltkommuner har tatt kontakt med Distriktssenteret, men at de har måttet samle disse opp i form av grupper og utføre en «kollektiv» veiledning. En viktig presisering er at kommunereformen på generell basis berørte de aller fleste kommunene i Norge, gjennom prosesser for innbyggerinvolvering, folkemøter og lignende. I disse prosessene utarbeidet Distriktssenteret flere notater og veiledende dokumenter for å kunne legge til rette for bedre prosesser, uavhengig om resultatet ble en sammenslåing eller ikke.

Funnene fra empirien forsterkes også gjennom en brukerundersøkelse som er gjennomført for å undersøke Distriktssenterets effekt ut mot brukerne i 2015 (Moe et al., 2015). I undersøkelsen ble respondentene bedt om å skrive noe om hva de ønsket mer av fra Distriktssenteret fremover. En del av svarene her omhandlet at brukerne opplevde det som problematisk at Distriktssenteret hadde endret profil og funksjon. En respondent beskriver dette som at Distriktssenteret har gått fra å være «sparringspartner og samarbeidsverktøy knyttet til distriktene», og til å bli en forlengelse av departementet med fokus på kommunereform (Moe et al., 2015, s. 58).

Rapporten har et eget punkt om kommunereform, og undersøker om kunnskapen fra Distriktssenteret har vært nyttig i arbeidet med kommunereform (Moe et al., 2015, s. 25). Her kommer respondenter med følgende uttalelser «*...Svært lite hjelp til små kommuner som vurderer å slå seg sammen om de ikke blir «stor nok»... Ønske om å utvikle egen kommune ut i fra innbyggernes ønsker må komme mer i fokus. Distriktssenteret må derfor, om de skal være en reel ressurs i større grad, engasjere seg i mer lokale regioner*». (Moe et al., 2015, s. 25)

En annen respondent uttaler: «*Distriktssenteret må bli meir synleg ute i kommunane, med meir direkte kontakt mot kommunestyre/folkevalde. Distriktssenter med hovudfokus på kommunereformen er i beste fall irrelevant for distriktsNorge!*» (Moe et al., 2015, s. 25)

Funnene knyttet til Distriktssenterets oppgaver i de ulike prosjektene synes altså å kunne tolkes noe ulikt ut ifra indikatorene knyttet til autonomi. Spesielt så er det, ut ifra forholdene som redegjort for ovenfor, tydelig at Distriktssenteret synes å miste noe av troverdigheten sin som en relevant kompetansepartner for flere av kommunene, på bekostning av å måtte prioritere arbeidet med kommunereformen. Civita legger til grunn av evnen til autonomi alltid vil være en grad av autonomi (Civita, 2019), og på bakgrunn av funnene som er presentert er det tydelige indikasjoner til å hevde at graden av autonomi til Distriktssenteret svekkes gjennom den omtalte endringen i den politiske konstellasjonen.

5.1.3 Kunnskapsprodusent

Rollen som kunnskapsprodusent omhandler oppgavene som innebærer å produsere eller skape ny kunnskap gjennom forskning, analyse eller andre typer undersøkelser. Funnene fra analysen har noen indikasjoner på at Distriktssenteret kan inneha en rolle som kunnskapsprodusent.

I bolystprosjektet får Distriktssenteret i oppgave å utforme sluttrapporten, denne er ment å sammenstille og vurdere resultatene fra alle de 147 ulike pilotprosjektene. Arbeidet med å utforme og tilpasse rapporten er momenter som kan sies å dra i retning av en kunnskapsprodusentrolle. Selv om rapporten kun har et fokus på å sammenstille resultatene, og den største verdien av rapporten er å vise hva som har skjedd i de ulike prosjektene, kan en sammenstilling i noen tilfeller sies å føre til ny kunnskap. Om dette er tilfellet i denne rapporten er uklart, men på bakgrunn av at dette er den eneste sluttrapporten fra bolystprogrammet er det rimelig å anta at dette er en oppgave som gjør at rollen til Distriktssenteret også kan sees på som en kunnskapsprodusent i dette prosjektet

I tildelingsbrevene kommer det frem at Distriktssenteret både for LUK-satsningen og byregionprosjektet var ment å utforme en sluttrapport, men disse har ikke vært mulig å gjøre rede for. Det er en mulighet for at de har vært kun til intern bruk dersom de har blitt satt i stand. I LUK-satsningens sluttrapport utarbeidet av Telemarksforskning (Svardal et al., 2015) kommer det også frem at Distriktssenterets rolle ble nedjustert etter regjeringsskifte i 2013,

og dette kan også være en av grunnene til at en rapport ikke er blitt utført. I forbindelse med LUK- satsningen har de utgitt et lærerhefte som gir konkrete tips til hvordan kommuner kan målretta og organisere utviklingsarbeidet sitt, dette blir ikke vurdert som ny kunnskap. Sett bort fra dette er hensikten om at de skulle utforme en sluttrapport er den eneste indikasjonen av en produsentrolle som kan spores i disse prosjektene.

Når det kommer til kommunereform prosjektet viser derimot funnene helt klare indikasjoner på en kunnskapsprodusentrolle. Distriktssenteret har utformet rapporten «Kunnskap og erfaringer fra prosesser med kommunesammenslåinger», i tillegg har de produsert et notat med erfaringer fra den danske kommunereformen. Det er ikke noen funn knyttet til hva disse rapportene har ført til eller i hvilken grad de har blitt etterspurt som kan indikere ny kunnskap. Men, sammenstillingen som de har utformet for å dokumentere arbeidet i de fem første kommunene som har valgt å slå seg sammen har ifølge årsrapporten blitt etterspurt av både media og forskningsinstitutter som jobber med kommunereform. Dette er funn som helt tydelig kan plasseres under en kunnskapsprodusentrolle, særskilt i lys av at kunnskapen blir ansett som «ny» og benyttes videre.

Distriktssenteret redegjør også for at de ha gjennomført en tankesmie, noe som også trekker tydelige paralleller til å drive med forskning for å skaffe seg ny kunnskap. En tankesmie med tilhørende resultater kan sees på som å skaffe seg ny kunnskap.

Selv om flere av oppgavene i kommunereformen kan trekke i retning av å være en kunnskapsprodusent, tolker jeg på bakgrunn av også de øvrige funnene at det ikke er denne rollen som er mest fremtredende gjennom de oppgavene som blir tillagt de gjennom tildelingsbrevene. Funnene tyder på at i de tilfellene der det, ut ifra Distriktssenterets utførte oppgaver, foreligger indikasjoner på at Distriktssenteret innehar en rolle som kunnskapsprodusent, så oppstår denne rollen tilsynelatende på bakgrunn av deres mer fremtredende rolle som kunnskapsmegler.

Som drøftet ovenfor viser funnene at prosjekter som kommunereform og bolystprogrammet innehar større grad av momenter som taler for at Distriktssenteret (også) innehar en kunnskapsprodusentrolle, som underbygges av at de utarbeider rapporter som oppsummerer og sammenfatter kunnskap som de har tilegnet seg innenfor det relevante temaet. Dette kan tolkes som at Distriktssenteret gjennom kunnskapsmeglerrollen skaper en

slags synergieffekt der de tilegner seg en unik kunnskap, som de deretter formidler gjennom en kunnskapsprodusentrolle og videre til målgruppen gjennom en kunnskapsmeglerrolle.

En mulig forklaring til denne synergieffekten kan forklares ut fra den politiske styringen. Som tidligere drøftet har Solberg-regjeringen i større grad faset ut fokuset på distrikter, og heller trukket frem fokuset på regioner og sentralisering. I 2018 ble det offentliggjort en rapport fra ekspertutvalg (Regionreformen, Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene, 2018, s. 69), som foreslå å legge ned Distriktssenteret. Årene i forkant av forslaget om nedleggelse hadde vært preget av at de økonomiske rammene til sentret hadde blitt redusert siden Solberg-regjeringen tok over. Årsrapporten fra 2014 (2015b, s. 9), altså første året med Solberg-regjering, oppgir at den økonomiske rammen har blitt redusert med 10 % bare fra 2013. På bakgrunn av dette har Distriktssenteret derfor måtte redusere posten for innkjøp av utredninger og heller lagt mer vekt på intern sammenstilling av kunnskap (Distriktssenteret, 2015b, s. 9). Dette understrekes også i årsrapporten for 2016 (2017b, s. 2) at midlene til den målrettede distriktpolitikken i statsbudsjettet har blitt redusert betydelig.

I samme årsrapport (Distriktssenteret, 2017b, s. 10) redegjør Distriktssenteret for at det er essensielt for deres kunnskapsutvikling at de har tilstrekkelige midler til å bestille inn utredninger, og videre har tilstrekkelige ressurser til å formidle ut denne kunnskapen som tilegnes fra utredningene.

Et viktig funn er at Distriktssenterets rolle som kunnskapsmegler ikke utelukker en kunnskapsprodusentrolle, eller omvendt. For eksempel er det i kommunereformen klare indikasjoner på begge rollene.

Funnene som er analysert opp mot det politisk rådgivende systemet viser at Distriktssenteret blir tillagt oppgaver som går på å øke forståelsen innenfor ulike fagområder gjennom prosjekter, kunnskapen skal anvendes for å forsterke distrikter og regioner. I alle tilfeller omfatter dette kunnskap. Kunnskapen som Distriktssenteret tilegner seg gjennom å være en del av de ulike prosjektene, skal brukes til å forenkle og formidle kunnskapen. Relevant forskning skal bestilles for å tilføre en større forståelse, som igjen skal benyttes mot målgruppen. Rollen som kunnskapsmegler er i alle prosjektene mest fremtredende på bakgrunn av hva som etterspørres av departementet og gjennomføring av oppgavene. Men, i

visse tilfeller er det også rimelig å anta at den unike kunnskapen de tilegner seg i kraft av meglerrollen gjør at de også inntar en rolle som kunnskapsprodusent.

Videre, tyder funnene på at rollen til Distriktssenteret i noen grad påvirkes av den rådende politiske konstellasjonen. Gjennom rollen som kunnskapsmegler illustrerer funnene at graden av autonomi svekkes i lys av at problemforståelsen endrer seg fra å omhandle distrikter til regioner. I tillegg til at oppgaven gjennom kommunereformen i større grad handler om å tilrettelegge for større kommuner, og fungere som en forlengelse av departementet.

På bakgrunn av den regjerende politiske konstellasjonen kan det også tyde på at Distriktssenteret blir tillagt flere oppgaver som gjør at de trekkes mot en kunnskapsprodusentrolle, ved at de blant annet må sammenstille mer kunnskap selv. Som er en direkte følge av reduserte bevilgninger, og manglende mulighet til å erverve eksternt kunnskap fra andre kunnskapsprodusenter. Synergiene av sammenstillingene utgjør en slags ny kunnskap, som gjør at kunnskapsmegler rollen blir også glir over i en kunnskapsprodusent rolle. Som belyst tidligere i kapitlet tyder altså funnene mine på at en rolle som kunnskapsprodusent ikke utelukker en rolle som kunnskapsmegler, eller omvendt.

Funnene mine er med på å underbygge at innflytelsen til kunnskapsmegleren ikke kan skilles fra de ytre faktorene, som politiske kontekster (Bandola-Gill & Lyall, 2017, s. 260) . Og at det er den politiske konstellasjonen som motiverer hva som blir etterspurt (Manwaring, 2019, s. 273).

5.2 Premissleverandør og kompetanseorgan

Funnene som er drøftet ovenfor viser at rollen til Distriktssenteret i større grad utøves som en kunnskapsmegler. Som redegjort for gjennom det teoretiske rammeverket er kunnskapsmeglerne de aktørene som fungerer som et mellomledd mellom kunnskapsprodusenter og beslutningstakere (Craft & Howlett, 2013, s. 188). Men, med utgangspunkt i de prosjektene som er analysert, er det få funn som tyder på at Distriktssenteret gjennom sin rolle som kunnskapsmegler i hovedsak fungerer som et mellomledd som setter premisser direkte opp mot departementet som beslutningstaker.

Det funnene derimot viser er at rollen som kunnskapsmegler er mest sentral mot kommunene og fylkeskommunene. Det er tilsynelatende kommunene og fylkeskommunene som skal dra nytte av Distriktssenteret som et mellomledd, der senteret er med på å forenkle og tilpasse informasjonen. I de fire analyserte prosjektene blir det redegjort for at hensikten med prosjektene er å øke kunnskapen om de ulike fagområdene med hensikt i å styrke kommunene. Videre skal kunnskapen fra forskning publisert av ulike forskningsinstitutter forenkles og formidles på en måte som gjør det mulig for kommuner å dra nytte av den.

Der hvor funnene indikerer at kunnskapsmeglerrollen synes å gå opp mot departementet er gjennom bolystprogrammet og kommunereformen, hvor Distriktssenteret har utarbeidet henholdsvis sluttrapport og sammenstilling fra erfaringer. Dette er også de elementene som trekker mot at Distriktssenteret har fungert som en kunnskapsprodusent, og også de elementene som i størst grad indikerer at Distriktssenterets rolle direkte er en premissleverandør og kompetanseorgan mot departementet.

Gjennom bolystprogrammet var sluttrapporten av betydning for både kommuner og departement, i henhold til at de sammenstilte tiltak og resultater. Det som ble produsert gjennom prosjektene ble sammenfattet og forenklet for å bli presentert opp mot departementet for å vise hva prosjektene hadde ført til, men også til kommunene.

Under kommunereformprosjektet er det spesielt sammenstillingen fra de fem første kommunene som har valgt å slå seg sammen, og tankesmien som skiller seg ut. Resultatene av disse blir formidlet opp mot departementet, og har vært etterspurt av både media og forskningsinstitutter som har arbeidet med kommunereformen.

Som et statlig organ er Distriktssenteret opprettet for å være en ressurs i form av et kompetanseorgan, der de innehar kunnskap og innflytelse og er i posisjon til å påvirke den nasjonale politikken. Men, som premissleverandør skal de fungere som en ekspert i kraft av den kunnskapen de kan tilby offentlige myndigheter. De skal komme med innspill som er faglige og forskningsbaserte, og ikke fremme spesifikke politiske mål (Vabo et al., 2020, s. 44).

Dette understrekes også gjennom Distriktssenterets egne ord: «*For å kunne utvikle treffsikker politikk, er det nødvendig med et godt kunnskapsgrunnlag om hva problemet eller*

utfordringen består i, dernest hva av dette trenger å løses eller møtes med tiltak på nasjonalt nivå» (Distriktssenteret, 2021, s. 11).

På bakgrunn av funnene som er drøftet i oppgaven har jeg valgt å illustrere rollen til Distriktssenteret som premissleverandør i en dobbeltsidig pyramide. Modellen bygger på en form for videreutvikling av det opprinnelige politiske rådgivende systemet som ble illustrert gjennom et hierarki.

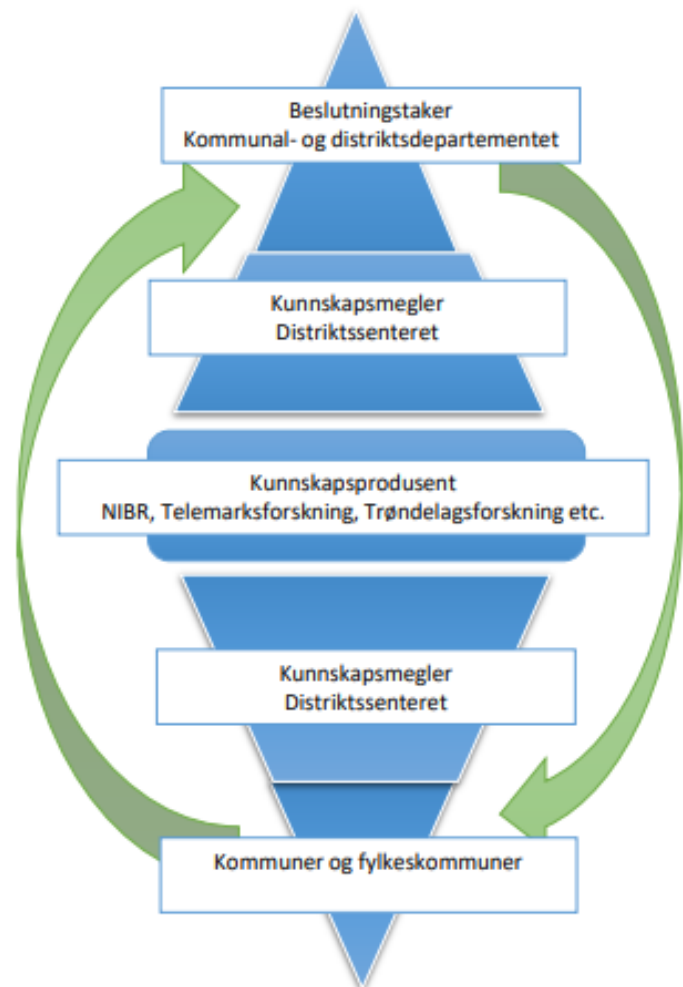
5.2.1 Distriktssenteret som premissleverandør

Figur 2, Distriktssenterets roller i et utvidet politisk rådgivende system, illustrerer Distriktssenterets rolle som kompetanseorgan og premissleverandør i lys av funnene mine i denne oppgaven.

Det opprinnelige hierarkiet bestod av tre aktører; beslutningstakere på toppen, kunnskapsmeglere som mellomledd og kunnskapsprodusenter nederst. Videre har jeg utvidet dette med å legge til ytterligere to elementer.

Disse elementene synliggjør hvordan Distriktssenteret utøver sin rolle som premissleverandør og kompetansepartner i distriktspolitikken. Det gjør de ved å være en kunnskapsmegler ned mot kommunene og fylkeskommunene.

På toppen av pyramiden har vi Kommunal- og distriktsdepartementet som beslutningstaker, som styrer

Figur 2. Distriktssenterets roller i et utvidet politisk rådgivende system.

etterspørselen gjennom virksomhetsinstruks og tildelingsbrev. De har autoritet til å ta politiske beslutninger og styrer Distriktssenteret som underliggende etat.

Neste steg i pyramiden er Distriktssenteret som kunnskapsmegler. Analysen har vist at denne rollen omhandler å legge til rette for de ulike prosjektene, både gjennom å inngå i et nettverk, men også gjennom bestilling av ny kunnskap som er relevant i henhold til prosjektene og en problemforståelse.

På midten av pyramiden er kunnskapsprodusentene. Funnene i denne oppgaven har vist at dette i all hovedsak er forskningsinstitusjoner som NIBR, Telemarksforskning, Trøndelagsforskning, IRIS, Ruralis, men at Distriktssenteret også kan sies å inneha denne rollen i lys av deres arbeid i enkelte av prosjektene.

Der pyramiden smalner nedover kommer meglerrollen igjen til syne. Det er på dette stadiet Distriktssenterets meglerrolle i størst grad gjøres relevant, og i hovedsak fungerer som premissleverandør. Men ned mot distriktskommunene og fylkeskommune.

Ved å være en premissleverandør ned mot de små og mellomstore kommunene, er de med på å påvirke deres utvikling lokalt, som vil gi ringvirkninger mot den nasjonale politikktutforming innenfor distriktpolitikken. Med andre ord vil påvirkningen på distriktpolitikken lokalt også overordnet sett gir effekter på det nasjonale målet og den nasjonale politikktutforming.

6 Oppsummerende konklusjon

Oppgavens problemstilling har blitt besvart gjennom en dokumentanalyse hvor de ulike funnene har blitt analysert på bakgrunn av det teoretiske rammeverket innenfor politikktutforming, herunder teorien om det politiske rådgivende system og om rollen som premissleverandør.

Problemstillingen for oppgaven er som følger: Hvordan utøver Distriktssenteret sin rolle som kompetanseorgan og premissleverandør i distriktpolitikken?

For å belyse hvordan Distriktssenterets utøver sin rolle har oppgaven undersøkt hvilke oppgaver de blir tillagt av departementet og hvordan de gjennomfører disse, samt om rollen påvirkes av politiske konstellasjoner.

Funnene mine viser at Distriktssenterets i hovedsak utøver sin rolle som kompetansepartner og premissleverandør som en kunnskapsmegler ned mot distriktskommunene. Rollen som kunnskapsmegler har blitt belyst gjennom tre egenskaper, analytisk, nettverk og autonomi. Funnene viser også at graden av autonomi innenfor rollen deres svekkes på bakgrunn av endringen i den politiske konstellasjonen. Dette bidrar til å understreke viktigheten av politisk etterspørsel og makt som viktige aspekter i et politisk rådgivende system.

Ved å illustrere rollen til Distriktssenteret gjennom en dobbeltsidig pyramide, så ser vi at rollen som kunnskapsmegler og premissleverandør er mest fremtredende ved å påvirke den lokale utviklingen ned mot små og mellomstore kommuner som drar nytte av deres kompetanse og forenkling av kunnskap. Distriktssenteret utøver sitt virke for å styrke den lokale vekstkraften ute i distriktene, og dette vil kunne ha en nasjonal effekt ved at man vil få regional balanse gjennom vekstkraft, likeverdige levekår og bærekraftige regioner i hele landet.

7 Videre forskning

Som en oppfølging av denne oppgaven hadde det vært interessant å følge prosjektene i enda større grad, ved å se på hva prosjektene har ført til lokalt og videre hvordan det har påvirket nasjonalt. Dette kunne vært gjort ved å tilnærme seg prosjektene gjennom eksempelvis intervjuer både mot kommunene og departementet som har vært en del av prosjektene. Et større omfang av prosjektene hadde også vært en interessant retning, også med tanke på at det er enda et politisk skifte i regjeringskonstellasjonen.

Et annen interessant tema hadde vært å sammenligne med andre kompetanseorganer som også er etatstyrte, både gjennom samme departement, men også kompetanseorganer som har lignende roller og underlagt andre departement.

8 Referanser

- Asdal, K., & Reinertsen, H. (2020). *Hvordan gjøre dokumentanalyse, en praksisorientert metode*. Cappelen Damm Akademisk.
- Askim, J., Bjurstrøm, K. H., & Kjærvik, J. (2018). Quasi-xontractual ministerial steering of state agencies: Its intensity, modes, and how agent characteristics matter. *International Public Management Journal* 22 (3), ss. 470-498. doi: 10.1080/10967494.2018.1547339
- Bandola-Gill, J., & Lyall, C. (2017). Knowledge brokers and policy advice in policy formulation. I M. Howlett, & I. Mukherjee, *Handbook of Policy Formulation* (ss. 249-264). Edward Elgar Publishing Limited.
- Bleiklie, I., & Michelsen, S. (2022). The New Abundance of Policy Advice: The Advisory Roles of Political Scientists in Norway. I M. Brans, & A. Timmermans, *The Advisory Roles of Political Scientists in Europe* (ss. 225-251). Springer Nature.
- Brans, M., & Timmermans, A. (2022). *The Advisory Roles of Political Scientists in Europe*. Palgrave Macmillan Cham. doi:<https://doi.org/10.1007/978-3-030-86005-9>
- Bratberg, Ø. (2021). *Tekstanalyse for samfunnsvitere*. Cappelen Damm Akademisk.
- Civita. (2019, 9.mai). *Autonomi, Hva er autonomi?* Hentet 5.mai 2023 fra [civita.no](https://civita.no/politisk-ordbok/autonomi/): <https://civita.no/politisk-ordbok/autonomi/>
- Craft, J., & Howlett, M. (2013). The dual dynamics of policy advisory systems: The impact of externalization and politicization on policy advice. *Policy and Society* (32) 3, ss. 187-197. doi:<http://dx.doi.org/10.1016/j.polsoc.2013.07.001>
- Direktoratet for forvaltning og økonomistyring. (2023, 22.januar). *Sjekkliste for tildelingsbrev*. Hentet 29.april 2023 fra [dfo.no](https://dfo.no/fagomrader/etats-og-virksomhetsstyring/etatsstyring/sjekkliste-tildelingsbrev): <https://dfo.no/fagomrader/etats-og-virksomhetsstyring/etatsstyring/sjekkliste-tildelingsbrev>
- Distrikssenteret. (u.d. - b). *Byregionprogrammet*. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/byregionprogrammet/>
- Distriktssenteret. (2012). *Årsmelding 2011*. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2013/04/distriktssenteret-a-rsmelding-2011.pdf>

Distriktssenteret. (2012). *Årsrapport 2012*. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2013/12/%C3%85rsrapport-2012.pdf>

Distriktssenteret. (2014a). *Kunnskap og erfaringer fra prosesser med kommunesammenslåing*. Distriktssenteret. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2014/10/Rapport-kommunesammensl%C3%A5ing-KDU-2014.pdf>

Distriktssenteret. (2014b). *Årsrapport 2013*. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2015/01/Distriktssenteret-arsrapport-2013.pdf>

Distriktssenteret. (2015b). *Årsrapport 2014*. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2015/08/%C3%85rsrapport-2014.pdf>

Distriktssenteret. (2016). *Årsrapport 2015*. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2016/04/Arsrapport-2015.pdf>

Distriktssenteret. (2017a, 6.september). *Lokal samfunnsutvikling i kommunane - LUK*. Hentet 24.april 2023 fra distriktssenteret.no: <https://distriktssenteret.no/artikkel/lokal-samfunnsutvikling-i-kommunane-luk/>

Distriktssenteret. (2017b). *Årsrapport 2016*. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2017/04/Arsrapport-2016.pdf>

Distriktssenteret. (2018). *Årsrapport 2017*. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2018/05/Arsrapport-2017.pdf>

Distriktssenteret. (2019). *Årsrapport 2018*. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2020/05/Arsrapport-2018.pdf>

Distriktssenteret. (2020). *Årsrapport 2019*. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2020/05/Arsrapport-2019-Distriktssenteret.pdf>

Distriktssenteret. (2021). *Årsrapport 2020*. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2021/04/Distriktssenteret-arsrapport-2020.pdf>

Distriktssenteret. (u.d. - c). *Kommunereformen*. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/kommunereformen/>

- Distriktssenteret. (u.d. - d). *Om Distriktssenteret*. Hentet 10.februar 2022 fra <https://distriktssenteret.no/om-distriktssenteret/>
- Distriktssenteret. (2015a). *Bolyst; Innsats for økt stedstilhørighet gjennom prosjektbasert lokal samfunnsutvikling*. Distriktssenteret. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2015/10/Bolystrapport.pdf>
- Distriktssenteret. (u.d. - a). *Bolystprogrammet*. Hentet 24.april 2023 fra <https://distriktssenteret.no/bolystprogrammet/>
- Fauskanger, J., & Mosvold, R. (2015). En metodisk studie av innholdsanalyse – med analyser av matematikklæreres undervisningskunnskap som eksempel. *Nordic Studies in Mathematics Education* 20 (2), 79-96. Hentet fra https://www.researchgate.net/publication/328139215_En_metodisk_studie_av_innholdsanalyse_-_med_analyser_av_matematikklæreres_undervisningskunnskap_som_eksempel
- Furre, H., Knudsen, J., Brastad, B., & Vestergaard, M. (2014). *Evaluering av Kompetansesenter for Distriktsutvikling*. Oxford Research. Hentet fra https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2020/12/kdu_evaluering.pdf
- Grønmo, S. (2020, 3.april). *Reliabilitet*. Hentet 08.mai 2023 fra Store norske leksikon: <https://snl.no/reliabilitet>
- Hansen, T., Tjernshaugen, A., & Vabo, S. I. (u.d.). *Kommunereformen*. Hentet 27.april 2023 fra Store norske leksikon: <https://snl.no/kommunereformen>
- Howlett, M. (2019). *Designing Public Policies - principles and Instruments*. Routledge. doi:10.4324/9781315232003
- Hustedt, T. (2018). Policy design and policy advisory systems. I M. Howlett, & I. Mukherjee, *Routledge Handbook of Policy Design* (ss. 202-211). Routledge. doi:10.4324/9781351252928
- Hustedt, T., & Veit, S. (2017). Policy advisory systems: change dynamics and sources of variation. *Policy sciences* 50 (1), ss. 41-46. doi:10.1007/s11077-016-9272-y

KMD. (2015b). *Kommunal- og moderniseringsdepartementet*. Tildelingsbrev 2016 - Distriktssenteret. Hentet fra https://forvaltningsdatabasen.sikt.no/filer/tildelingsbrev/tildelingsbrev_distriktssenteret2016.pdf

Kommunal - og distriktsdepartementet. (2022). *KDD*. Hovedinstruks for Distriktssenteret. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2023/01/Hovedinstruks-for-Distriktssenteret-des-2022.pdf>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2013b). *KMD*. Tildelingsbrev for 2014. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2014/01/Tildelingsbrev-2014.pdf>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2015a). *KMD*. Tildelingsbrev for 2015 - Distriktssenteret. Hentet fra <https://forvaltningsdatabasen.sikt.no/filer/tildelingsbrev/tildelingsbrev-for-2015-l142679.pdf>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2017a). *KMD*. Tildelingsbrev 2017 - Distriktssenteret. Hentet fra https://forvaltningsdatabasen.sikt.no/filer/tildelingsbrev/2017_kdu.pdf

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2017b). *KMD*. Tildelingsbrev 2018 - Distriktssenteret. Hentet fra https://forvaltningsdatabasen.sikt.no/filer/tildelingsbrev/2018_kdu.pdf

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2018). *KMD*. Tildelingsbrev 2019 - Distriktssenteret. Hentet fra https://forvaltningsdatabasen.sikt.no/filer/tildelingsbrev/2019_kdu.pdf

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2019). *KMD*. Tildelingsbrev 2020 - Distriktssenteret. Hentet fra https://forvaltningsdatabasen.sikt.no/filer/tildelingsbrev/distriktssenteret_2020.pdf

Kommunal- og regionaldepartementet. (2008). *KRD*. Statsbudsjettet 2008 - Tildelingsbrev for Distriktssenteret - Kompetansesenter for distriktsutvikling. Hentet fra https://forvaltningsdatabasen.sikt.no/filer/tildelingsbrev/distriktssenter_2008.pdf;jsessionid=99E7B1792A29B35EB6A8EBE22F5E9430

- Kommunal- og regionaldepartementet. (2010). *KRD. Tildelingsbrev 2010*. Hentet fra https://forvaltningsdatabasen.sikt.no/filer/tildelingsbrev/distriktssenteret_2010.pdf
- Kommunal- og regionaldepartementet. (2011). *KRD. Tildelingsbrev 2011*. Hentet fra https://forvaltningsdatabasen.sikt.no/filer/tildelingsbrev/distriktssenteret_oppdagsbrev_2011.pdf
- Kommunal- og regionaldepartementet. (2012). *KRD. Tildelingsbrev 2012*. Hentet fra https://forvaltningsdatabasen.sikt.no/filer/tildelingsbrev/tildelingsbrev2012_distrikts-senteret.pdf
- Kommunal- og regionaldepartementet. (2013a). *KRD. Tildelingsbrev 2013*. Hentet fra https://forvaltningsdatabasen.sikt.no/filer/tildelingsbrev/tildelingsbrev2013_kdu.pdf
- Leknes, E., Onsager, K., Bayer, S. B., Haus-Reve, S., & Johansen, S. (2018). *Evalueringen av utviklingsprogrammet for byregioner (2018/184)*. IRIS. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/7c723cfbf62c4971987d30aa36307e94/rapport-iris-2018---184-evaluering-av-utviklingsprogram-for-byregioner-webversjon.pdf>
- Leknes, E., Onsager, K., Bayer, S. B., Haus-Reve, S., & Johansen, S. (2018). *Evalueringen av utviklingsprogrammet for byregioner (2018/184)*. IRIS. IRIS . Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/7c723cfbf62c4971987d30aa36307e94/rapport-iris-2018---184-evaluering-av-utviklingsprogram-for-byregioner-webversjon.pdf>
- Læg Reid, P. (2018). Designing organizational tools, Tool Choices as Administrative Reforms. I M. Howlett, & I. Mukherjee, *Routledge Handbook of Policy Design* (ss. 274-287). Routledge.
- MacKillop, E., & Downe, J. (2023). Knowledge brokering organisations: a new way of governing evidence. *Evidence & Policy* (19) 1, ss. 22-41.
doi:<https://doi.org/10.1332/174426421X16445093010411>
- Manwaring, R. (2019). Political demand and policy advice: a framework for analysis. *Policy studies* (40) 3-4, ss. 270-286. doi:<https://doi.org/10.1080/01442872.2018.1557622>

- Meld St. 21 (2005-2006). (u.d.). *Hjarte for heile landet*. Kommunal- og regionaldepartementet. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-21-2005-2006-/id200605/>
- Meld St. 25 (2008-2009). (u.d.). *Lokal vekstkraft og framtidstru. Om distrikts-og regionalpolitikken*. Kommunal- og distriktsdepartementet. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/e4fceff4dccb4b95b2eeab11fd485e68/nn-no/pdfs/stm200820090025000dddpdfs.pdf>
- Meld. St. 5 (2019-2020). (2019). *Levende lokalsamfunn for fremtiden*. Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
- Merkur. (u.d.). *Om Merkur-programmet*. Hentet 09.mai 2023 fra [merkur-programmet.no](https://www.merkur-programmet.no/): <https://www.merkur-programmet.no/om-oss/>
- Meyer, M. (2010). The Rise of the Knowledge Broker. *Science Communication* (32) 1, ss. 118-127. doi:<https://doi.org/10.1177/1075547009359797>
- Moe, A., Sivertsen, H., & Carlsson, E. (2015). *Brukereffekt av Distriktssenterets kunnskap, Hvilken nytte og anvendelse har kommunene av Distriktssenteret? (2015: 14)*. Trøndelag Forskning og Utvikling AS. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2016/02/Brukereffekt-av-Distriktssenterets-kunnskap-tfou15pdf.pdf>
- NOU 2020: 15. (2020). *Det handler om Norge*. Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
- Oxford Research. (u.d.). *Evaluering*. Hentet 04.mai 2023 fra [Oxfordresearch.no](https://oxfordresearch.no/): <https://oxfordresearch.no/services/evaluering/>
- Prop. 1 S (2021-2022). (u.d.). *Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)*. Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/9e8c0f244a0949598a7502c8d96096ff/no/pdfs/prp202120220001kmdddpdfs.pdf>
- Prop. 124 S (2009-2010). (u.d.). *Kommuneproposisjonen 2011*. Kommunal- og regionaldepartementet. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/0d475873e4a4494cbe870810280afef9/no/pdfs/prp200920100124000dddpdfs.pdf>

(2018). *Regionreformen, Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene*.

Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/contentassets/2ac32be8629541259acade7d15d9451e/r-regionreform---rapport-fra-ekspertutvalget.pdf>

Regjeringa.no. (u.d. - c). *Tildelingsbrev, instruksar og årsrapportar*. Hentet 04.mai 2023 fra

Regjeringa.no: <https://www.regjeringen.no/no/dokument/tildelingsbrev-og-arsrapportar/id2357472/>

Regjeringen. (2022, 06.01). *Om regionalpolitikken*. Hentet 03.feb 2022 fra Regjeringen.no:

<https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/regional--og-distriktpolitikk/om-regionalpolitikken/id2345452/>

Regjeringen.no. (u.d. - a). *Erna Solbergs regjering*. Hentet 09.mai 2023 fra Regjeringen.no:

<https://www.regjeringen.no/no/om-regjeringa/tidligere-regjeringer-og-historie/sok-i-regjeringer-siden-1814/historiske-regjeringer/regjeringer/erna-solbergs-regjering/id742981/>

Regjeringen.no. (u.d. - b). *Jens Stoltenbergs andre regjering*. Hentet 09.mai 2023 fra

Regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/om-regjeringa/tidligere-regjeringer-og-historie/sok-i-regjeringer-siden-1814/historiske-regjeringer/regjeringer/jens-stoltenbergs-andre-regjering/id449424/>

Stigen, I., Kolltveit, K., & Winsvold, M. S. (2022). *Fra valg til velferd*. Cappelen Damm Akademisk.

Svardal, S., Kobro, L. U., Leikvoll, G. A., Sørhaug, C., & Thorstensen, A. (2015). *Sluttrapport fra*

følgeevaluering av programmet Lokal samfunnsutvikling i kommunene (LUK) (TF-rapport nr. 352). Telemarksforskning. Hentet fra

https://www.regjeringen.no/contentassets/abb07cc42d11452cb1eb8920b02dff6a/sluttrapport_folgeevaluering_av_luk.pdf

Turnhout, E., Stuiver, M., Klostermann, J., Harms, B., & Leeuwis, C. (2013). New roles of

science in society: Different repertoires of knowledge brokering. *Science and Public Policy* 40 (2013), ss. 354-365. doi:doi:10.1093/scipol/scs114

Vabo, S. I., Klausen, J. E., & Askim, J. (2020). *Offentlig Politikk*. Universitetsforlaget.

Vestby, G. M. (2018). *Fugleperspektiv på tre tiår med stedsutvikling*. Hentet fra
<https://distriktssenteret.no/artikkel/fugleperspektiv-pa-tre-tiar-med-stedsutvikling/>